

ALBANIAN POST

**Nr.
33**

Editor in Chief: Dr. Fatmir Terziu - Telephone: 07984497444 - contact@fjalaelire.com - www.fjalaelire.com

19 Diktaturat...

21 Pasaportat...

22 Vaksinat...

**MAJ /
MAY
2021**

NJË EVROPË JOLIBERALE?

Populizmi i Evropës Lindore është një fenomen i kohëve të fundit, por ai ka rrënjë të thella në politikën e rajonit dhe nuk ka gjasa të zhduket së shpejti. "Shqetësimi për demokracinë jolibérale të Orbanit", sipas Paul Lendvai, një gazetar austriak me origjinë hungareze, është kryesisht se "nuk mund të parashikohet të mbarojë". Në fakt, demokracia jolibérale është bërë ajo formë e re e autoritarizmit. Ndaj së cilës Huntington paralajmëroi më shumë se dy dekada më parë. Dhe ajo që e bën atë veçanërisht të rrezikshëm është se ai është një autoritarizëm i lindur brenda vetë demokracisë. Populistët e rinj nuk...

(vijon në faqen 02)

24/7 orë linjë emergjence
07878335000

RASHID & RASHID
Solicitors, Advocates
Immigration Specialists
Commissioners of Oaths

**Këshilla
ligjore
FALAS**

**Specialist i azilit të
trafikimit njerëzor**

RASHID & RASHID LAW FIRM
190 Merton high street,
Wimbledon, London, SW19 1AX
solicitors@rashidandrashid.co.uk
Tel: 02085401666

(vijon nga faqja 01)

... janë fashistë. Ata nuk besojnë në fuqinë transformuese të dhunës dhe nuk janë aq shtypës sa fashistët. Por ata janë indiferentë ndaj sistemit të kontrolleve dhe ekuilibrave liberalë dhe nuk e shohin nevojën për kufizime kushtetuese mbi pushtetin e shumicës, të cilat janë thelbësore për ligjin e BE-së. Sfida kryesore e paraqitur nga populizmi i Evropës Lindore nuk është pra kundër demokracisë në nivelin kombëtar, por kundër kohezionit të Bashkimit Evropian. Ndërsa gjithnjë e më shumë vende në rajon i kthehen iliberalizmit, ata do të vazhdojnë të përplasen me Brukselin dhe të provojnë kufijtë e fuqisë së BE, siç ka bërë Polonia tashmë me reformat e saj gjyqësore. Në fund të fundit, rreziku është që BE mund të shpërbëhet dhe Evropa mund të bëhet një kontinent [përsëri] i ndarë dhe jo i lirë.

Kthimi i gjeopolitikës

Përbërësi i fundit në kthesën joliberalë të Evropës Lindore është ndjenja e thellë e pasigurisë gjeopolitike që ka prekur gjithmonë rajonin. Në vitin 1946, intelektual

hungarez Istvan Bibo botoi një pamflet me titull „Mjerimi i Shteteve të Vogla në Evropën Lindore“. Në të, ai argumenton se demokracia në rajon do të jetë gjithmonë peng i efekteve të qëndrueshme të traumës historike, shumica e të cilave janë të lidhura me historinë e vendeve të Evropës Lindore (zakonisht të dominuara nga forca të jashtme).

Shqipëria ashtu sikurse dhe mjaft vende të tjera ende e vuan plagën e madhe të ndarjeve dhe copëtimeve territoriale. Më tej, Polonia, për shembull, pushoi së ekzistuari si një shtet i pavarur pas ndarjes së saj midis Austrisë, Prusisë dhe Rusisë në fund të shekullit të 18-të; Nga ana tjetër, Hungaria, përjetoi humbjen e revolucionit të saj kombëtar, të shkatërruar në 1849, dhe në shekullin e ardhshëm të 20-të humbi më shumë se dy të tretat e territorit të saj dhe gjysmën e popullsisë së saj si rezultat i Traktatit të Trianon në 1920.

Këto trauma historike jo vetëm që i bëjnë shoqëritë e Evropës Lindore të frikësohen dhe të kundërshtojnë forcat e jashtme; përveç kësaj, argumenton Bibo, ata pohojnë bindjen (e përhapur në këto vende) se “përparimi...

(vijon në faqen 03)

185 Station Road, Edgware, HA8 7JX

0209306873

MIRËSEVINI

CRYSTAL
CAFE

MUZIË LIVE E PREMTE DHE SHTUNË

Ne Ofrojmë:

Ushqime tradicionale, Evenimente festive, ditëlindje, mbrëmje, dasma etj. (50-60 vetë)

Pije të ndryshme shqiptare:
Verë të kuqe dhe të bardhë
Raki Rushi Skrapari

**MEAT UNITED
BUTCHER LTD.**

mrdritanporja@gmail.com
07577485152

Adresa:

158 High Road Leyton,
London,
E15 2BX

100%
MISH
FRESKET

Jemi të hapur:

E hënë - e shtunë: 10am - 8:30pm

E dielë: 10am - 8pm

(vijon nga faqja 02)

...i lirisë është një kërcënim për çështjen kombëtare". Ata kanë mësuar të jenë dyshues ndaj çdo ideologjie kozmopolite që ka kaluar kufijtë e tyre, qoftë universalizmi i Kishës Katolike, liberalizmi nga fundi i Perandorisë Habsburg, apo internacionalizmi Marksist. Shkrimtari dhe disidenti çek Milan Kundera kap shumë mirë këtë ndjenjë të pasigurisë kur ai përcakton një komb të vogël si "një ekzistencë e të cilit mund të vihet në dyshim në çdo kohë". Qytetari i një vendi të madh e konsideron të mirëqenë mbijetesën e kombit të tij. "Himnet e tij flasin vetëm për madhështinë dhe përjetësinë. Sidoqoftë, himni polak fillon me vargun: "Polonia nuk ka vdekur ende". Po ashtu në Hymnin Kombëtar të Shqipërisë është vargu „Prej lufte veç ai largohet që është tradhëtor/kush është burrë nuk frikësohet, por vdes si një dëshmor". Të dyja këto shembuj flasin ende për ekzistencë?!

Nëse një nga pasojat e emigracionit pas viteve 1989-1990-të në Evropën Lindore do të vinte në lëvizje panikun demografik që më vonë do të shpaloj plotësisht gjatë krizës së refugjatëve, një pasojë tjetër, po aq e rëndësishme ishte që vendet e rajonit të privoheshin pikërisht nga qytetarët që ishin ka shumë të ngjarë të bëhen mbrojtës të brendshëm të demokracisë liberale. Në këtë pikë vota i mbetet të vjetër dhe e vjetra ka arsytet e saj të rrëshetit, jo më të formave të reja që i duhen progresit.

Si rezultat, demokracia liberale në Evropën Lindore, po aq dhe në Shqipëri, është detyruar të kthehet gjithnjë e më shumë për të mbështetur nga aktorë të jashtëm të tillë si BE dhe Shtetet e Bashkuara, të cilat me kalimin e kohës janë parë të konsiderohen si kufizime reale për pushtetin e shumicës në rajon. Dëshira e Bukureshtit për t'u bashkuar me BE, për shembull, ishte shpjegimi kryesor për vendimin e tij për t'i dhënë fund një mosmarrëveshjeje të gjatë me Hungarinë mbi të

drejtat e hungarezëve etnikë në Rumani. Dhe rregullat e pranimit në BE, të njohura si "kriteret e Kopenhagës", e bëjnë mbrojtjen ligjore të pakicave një parakusht për anëtarësimin në BE.

Por roli qendror i BE-së dhe Shteteve të Bashkuara në konsolidimin e demokracive liberale në Evropën Lindore do të thoshte që ato demokraci mbetën të sigurta për aq sa dominimi i Brukselit dhe Uashingtonit në Evropë ishte i padiskutueshëm. Dhe gjatë dekadës së fundit, situata gjeopolitike ka ndryshuar. Shtetet e Bashkuara tashmë janë penguar rëndë nga luftërat e saj të kushtueshme të huaja dhe kriza financiare, në vitet para zgjedhjes së Donald Trump, ka ngritur pikëpyetje serioze në lidhje me angazhimin e Uashingtonit ndaj aleatëve të saj. Në Evropë, ndërkohë, tronditjet e njëpasnjëshme të krizës së borxhit, kriza e refugjatëve dhe Brexit kanë vënë në pikëpyetje të ardhmen e BE. Dhe kjo ndodhi ashtu si Rusia, nën sundimin autoritar të Vladimir Putinit, filloi të vendoset si një fuqi rajonale, përmes aneksimit të Krimesë në 2014 dhe mbështetjes për trazirat separatiste në lindje të vendit.

Huntington parashikoi përsëri në 1991 se një Rusi e fortë, jodemokratike do të krijonte probleme për demokracitë liberale në Evropën Lindore - dhe ngritja e Rusisë së Putinit i minoi ato. Për disa udhëheqës të Evropës Lindore, të tillë si Orban, i cili tashmë është i neveritur nga liberalizmi, kombinimi i Putinit nga sundimi autoritar dhe ideologjia anti-perëndimore shërben si një model. Për shumë polakë, kthimi i kërcënimit rus është një tjetër argument në favor të votimit të një qeverie joliberalë që mund të mbrojë kombin. Në vendet e tjera të Evropës Lindore, të tilla si vendet Balltike, Rusia thjesht po vepron si një protestues duke përhapur dezinformata. Në të gjithë rajonin, kthimi i pasigurisë gjeopolitike ka kontribuar shumë në rënien e atraktivitetit të demokracisë

liberale.

Liria, vëllazëria, normaliteti

Megjithëse populizmi ka qenë në rritje në Evropën Lindore që nga fillimi i kësaj dekade, ajo që e bëri atë forcë politike dominuese në rajon ishte kriza e refugjatëve 2015-16. Sondazhet e opinioneve tregojnë se shumica e evropianëve lindorë janë skeptikë ndaj imigrantëve dhe refugjatëve. Dhe një studim i shtatorit 2017 nga Ipsos tregon se vetëm pesë përqind e hungarezëve dhe 15 përqind e polakëve besojnë se imigracioni ka pasur një ndikim pozitiv në vendin e tyre, dhe se 67 përqind e hungarezëve dhe 51 përqind e polakëve besojnë se kufijtë e vendeve të tyre duhet të të jetë plotësisht i mbyllur për refugjatët. Gjatë krizës së refugjatëve, imazhet e lumenjve të migrantëve që derdheshin në Evropë shkaktuan një panik demografik në Evropën Lindore, ku njerëzit filluan të imagjinonin se kulturat e tyre kombëtare ishin të kërcënuara me zhdukje. Sot, rajoni përbëhet nga shoqëri të vogla, në moshë, etnike homogjene - për shembull, vetëm 1.6% e njerëzve që jetojnë në Poloni kanë lindur jashtë vendit dhe vetëm 0.1% janë myslimanë. Në fakt, diversiteti kulturor dhe etnik, jo pasuria, është ndryshimi kryesor midis Evropës Lindore dhe Evropës Perëndimore sot. Krahasoni Austrinë dhe Hungarinë, vendet fqinje me madhësi të ngjashme që dikur ishin bashkuar nën Perandorinë e Habsburgëve. Shtetasit e huaj përbëjnë pak më pak se dy përqind të popullsisë hungareze; në Austri ato janë 15%. Vetëm gjashtë përqind e hungarezëve kanë lindur jashtë vendit, dhe këta janë kryesisht emigrantë etnikë hungarezë nga Rumania. Në Austri, e njëjta shifër është 16%. Në imagjinatën politike të Evropës Lindore, larmia kulturore dhe etnike perceptohet si një kërcënim ekzistencial, dhe kundërshtimi ndaj këtij kërcënimi është në

thelbin e iliberalizmit të ri.

Kjo frikë ndaj diversitetit mund të jetë pjesërisht për shkak të traumave historike të tilla si shembja e Perandorisë multikulturore Habsburg pas Luftës së Parë Botërore dhe pushtimit Sovjetik të Evropës Lindore pas Luftës së Dytë Botërore. Por tronditja politike e krizës së refugjatëve nuk mund të shpjegohet vetëm nga historia e rajonit. Ka më shumë të ngjarë që gjatë krizës së refugjatëve, Evropianët Lindorë e kuptuan se po përballeshin me një revolucion të ri global. Ky nuk është një revolucion i masave, por një nga migrantët; frymëzohet jo nga vizionet ideologjike të së ardhmes, por nga imazhet e jetës reale në anën tjetër të kufirit.

Nëse globalizimi e shndërroi botën në një fshat, ajo gjithashtu i nënshtroi asaj tiranisë së krahasimeve globale. Sot, njerëzit në pjesët e varfëra të botës rrallë krahasojnë jetën e tyre me ato të fqinjëve të tyre; ata e krahasojnë atë me atë të banorëve më të begatë të planetit, pasuria e të cilëve është plotësisht e dukshme, falë përhapjes globale të teknologjive të komunikimit. Filozofi liberal francez Raymond Aaron kishte absolutisht të drejtë kur vuri në dukje pesë dekada më parë se "në një njerëzim në rrugën e bashkimit, pabarazia midis popujve merr kuptimin që kishte dikur pabarazia klasore". Nëse jeni një person i varfër në Afrikë sot që kërkoni një jetë të sigurt ekonomikisht për fëmijët e tyre, gjëja më e mirë që mund të bëni për ta është të lindni në një vend të pasur si Danimarka, Gjermania ose Suedia - ose, nëse dështoni atje, atëherë të paktën në Republikën Çeke ose Poloni. Ndryshimi gjithnjë e më shumë do të thotë të ndryshosh vendin, jo qeverinë tënde. Dhe Evropianët Lindorë ndihen të kërcënuar nga ky revolucion.

Ironia e madhe është se ndërsa Evropa e sotme Lindore reagoi me panik kundër migrimit masiv, revolucionet e vitit 1989 ishin të parat në të cilat agjenti kryesor i ndryshimit ishte dëshira për... (vijon në faqen 04)

(vijon nga faqja 03)

... të lënë vendin e vet në vend që të kërkonte ndikim më të madh. Pas rënies së Murit të Berlinit, shumë në ish-blokun komunist shprehën dëshirën e tyre për ndryshim duke imigruar në Perëndim në vend që të qëndronin në shtëpi për të marrë pjesë në ndryshimin demokratik.

Në vitin 1989, Evropianët Lindorë nuk ëndërronin për një botë ideale; ata ëndërronin një jetë normale në një vend normal. Nëse gjatë tranzicionit post-komunist ekzistonte një utopi në rajon që ndahej nga e majta dhe e djathta, ajo ishte utopi e normalitetit. Eksperimentet u ndaluan. Në vitin 1990, Ministri Çek i Financave Vaclav Klaus (i cili më vonë u bë kryeministër dhe më pas president) tha për kërkimin e "mesit të artë" midis kapitalizmit dhe socializmit, "Mënyra e tretë është mënyra më e shpejtë për në Botën e Tretë". Evropianët Lindorë ëndërronin që bashkimi Evropian do të vazhdonte në të njëjtën mënyrë si bashkimi Gjerman, dhe në fillimin e viteve 1990 shumë çekë, hungarezë dhe polakë i kishin zili gjermano-lindorët, të cilët morën pasaporta gjermane dhe menjëherë mund të kalonin markën gjermane.

Si rregull, revolucionet shkaktojnë përçarje të mëdha demografike. Kur shpërtheu Revolucioni Francez, shumë nga kundërshtarët e tij u larguan. Kur bolshevikët morën pushtetin në Rusi, miliona rusë gjithashtu u larguan. Por në këto raste, armiq të e revolucionit të mundur, shohin se e ardhmja e tyre është jashtë vendit të tyre. Pas revolucioneve të vitit 1989, përkundrazi, ishin njerëzit që ishin më të etur për të jetuar në Perëndim, të parët që u larguan, të cilët ishin gjithashtu më të eturit për të parë se si do të ndryshonin vendet e tyre. Për shumë evropianë lindorë me mendje liberale, gjëja që e bëri emigracionin një zgjedhje logjike dhe legjitime ishte mosbesimi ndaj besnikërive nacionaliste dhe perspektiva

e bashkimit [menjëherë] me botën moderne.

Si rezultat, revolucionet e vitit 1989 patën efektin e dukshëm të përsheptimit të rënies së popullsisë në vendet e sapoçliruar të Evropës Lindore. Nga 1989 në 2017, Letonia humbi 27% të popullsisë së saj, Lituania 23% dhe Bullgaria pothuajse 21%. Hungaria ka humbur pothuajse tre përqind të popullsisë së saj vetëm në dhjetë vitet e fundit. Në vitin 2016, rreth një milion polakë jetonin vetëm në Mbretërinë e Bashkuar. Dhe ky emigrim i të rinjve dhe të talentuarve u zhvillua në vendet ku tashmë kishte një popullsi të plakur dhe një shkallë të ulët të lindjeve. Të marra së bashku, këto tendenca kanë krijuar të gjitha kushtet për panik demografik.

Emigracioni dhe frika prej tij shpjegojnë më së miri rritjen e populizmit në Evropën Lindore

Kjo është arsyeja pse emigracioni dhe frika prej tij shpjegojnë më së miri rritjen e populizmit në Evropën Lindore. Suksesi i populizmit nacionalist, i cili bazohet në ndjenjën se identiteti i një vendi është i kërcënuar, është rezultat i eksodit masiv të të rinjve nga rajoni, i kombinuar me perspektivën e imigracionit në shkallë të gjerë. Të kombinuara me njëra-tjetrën, këto prire bënë që sistemet e alarmit demografik të bien në telefon. Lëvizja në Perëndim ishte e barazvlefshme me rritjen e statusit shoqëror - dhe si rezultat, Evropianët Lindorë që qëndruan në vendet e tyre ndiheshin si humbës që ishin braktisur. Në vendet ku shumica e të rinjve ëndërronin të largohen, suksesi në shtëpi humbet vlerën e tij.

Në vitet e fundit, dëshira në rritje për vetë-pohim ka bërë që qytetarët e Evropës Lindore të fillojnë të kundërshtojnë komandat që vijnë nga Brukseli. Megjithatë në vitet 1990 politikanët në rajon që dëshironin të bashkoheshin me NATO dhe BE ishin të gatshëm të ndiqnin rregullat liberale, sot

ata duan të pohojnë të drejtat e tyre të plota si anëtarë të klubit evropian. Integrimi i Evropës Lindore në BE pasqyron në nivelin kombëtar përvojën e integritit të njohur nga historitë e shumicës së imigrantëve në të gjithë botën. Ata të brezit të parë duan të pranohen duke përqaftuar vlerat e vendit në të cilin kanë emigruar; Emigrantët e brezit të dytë, të lindur tashmë në shtetin e ri, kanë frikë të trajtohen si qytetarë të klasit të dytë dhe shpesh rizbulojnë interesin për traditat dhe vlerat e kulturës nga vijnë prindërit e tyre. Diçka e ngjashme ndodhi me shoqëritë e Evropës Lindore pas pranimi në BE. Shumë njerëz në këto vende ishin mësuar të shihnin diçka dashamirëse në ndërhyrjen e Brukselit në politikën e tyre të brendshme. Me kalimin e kohës, megjithatë, ata filluan ta perceptojnë atë si një shkelje të padurueshme të sovranitetit të tyre kombëtar.

Fuqia e njerëzve

Shumë e kanë të vështirë të shpjegojnë rritjen e populizmit të Evropës Lindore. Pasi Partia Populiste Polake Ligji dhe Drejtësia (e njohur me shkurtesën e saj polake PiS) fitoi një shumicë parlamentare në 2015, Adam Michnik, një nga figurat kryesore liberale të vendit, u ankua: "Ndonjëherë një grua e bukur humbet mendjen dhe ai shkon në shtrat me një bastard". Por fitoret populiste doli të mos ishin një ngjarje misterioze, e njëhershme, por një zgjedhje e vetëdijshme dhe e përsëritur: partia e djathtë populiste Fidesz fitoi zgjedhjet parlamentare hungareze dy herë, radhazi, dhe në sondazhet e opinionit PiS ka një avantazh të madh ndaj rivalit të saj. Evropa Lindore duket se ka vendosur të martohet me bastardin.

Disa suksese populiste mund t'i atribuohen problemeve ekonomike: Orban u zgjodh në 2010 pasi ekonomia e Hungarisë u tkurr me 6.6% në 2009. Por probleme të tilla nuk mund të shpjegojnë pse njerëzit në Republikën Çeke, e cila gëzon një nga nivelet më të

ulëta të papunësisë në Evropë, votuan për partitë populiste në zgjedhjet parlamentare të vitit të kaluar, ose pse ekziston intolerancë [ndaj të huajve] ekonomikisht. Sllovakia e suksesshme. Polonia është çështja më e çuditshme. Vendi ka ekonominë me rritjen më të shpejtë në Evropë midis 2007 dhe 2017 dhe lëvizshmëria sociale është përmirësuar atje në vitet e fundit. Kërkimet nga sociologu polak Maciej Gdula tregojnë se qëndrimet politike të polakëve nuk varen nga fakti nëse ata kanë përfutur individualisht nga tranzicioni post-komunist. Baza e partisë në pushtet përfshin shumë njerëz që janë të kënaqur me jetën e tyre dhe ndajnë prosperitetin e vendit të tyre.

Detajet e kthesës populiste në Evropën Lindore ndryshojnë nga vendi në vend. E njëjta gjë vlen për karakterin dhe politikën e qeverive individuale populiste. Në Hungari, Fidesz përdori shumicën e tij kushtetuese për të rishkruar rregullat e lojës: manipulimi i Orban me sistemin zgjedhor të vendit e ktheu "pluralizmin e tij në një super-shumicë", sipas sociologut Kim Lane Shepele. Përveç kësaj, korrupsioni është i përhapur në Hungari. Në një artikull në revistën The Atlantic në Mars 2017, shkrimtari David Fromm citoi një vëzhgues anonim të thoshte për sistemin e Fidesz: "Përfitimi i kontrollit të një shteti modern nuk është aq në fuqinë për të persekutuar njerëz të pafajshëm sesa në mbrojtjen e faktorëve".

Qeveria polake po kërkon gjithashtu të heqë kufizimet [kushtetuese] dhe ekuilibrat, veçanërisht përmes ndryshimeve në gjykatën kushtetuese. Ndryshe nga qeveria hungareze, megjithatë, ajo është e pastër kur bëhet fjalë për korrupsionin. Politikën e tij synojnë më shumë në kontrollimin e ekonomisë ose krijimin e një klase të mesme besnike, si dhe riedukimin moral të kombit. Ajo po përpaket të rishkruajë historinë, kryesisht përmes një ligji të fundit që e bën të paligjshme akuzimin e Polonisë për Holokaustin... Vijon

RASHID & RASHID
Solicitors, Advocates
Immigration Specialists
Commissioners of Oaths

Këshilla ligjore FALAS

Specialist i azilit të
trafikimit njerëzor

- Dokumente udhëtimi
- Procedura për leje qëndrimi dhe viza
- Kur jeni kotigjent për t'u riatdhesuar ose të ndaluar nga organet e emigracionit
- Mbulojmë të gjitha aspektet e emigracionit
- Zgjatje vizash
- Leje pune
- Rishikim juridik
- Apelimi Tribunali
- Rastet e trashëgimisë

24/7 orë linjë emergjence
07878335000

Rashid & Rashid Solicitors, si të gjithë avokatët e tjerë në praktikë në Angli dhe Uells, është Kompani e autorizuar dhe e rregulluar nga Autoriteti i Rregullimit të Aplikantëve.

Avokatët tanë të emigracionit kanë mbi dhjetë vjet përvojë në fushën e emigracionit dhe ligjit të azilit.

RASHID & RASHID LAW FIRM
190 Merton High Street,
Wimbledon, London, SW19 1AX
solicitors@rashidandrashid.co.uk
Tel: 02085401666

DR. ESAT BORDI, JO THJESHT PËR TA KUJTUAR SI MJEK, POR SI NJË SHKENCËTAR TË MJEKËSISË SHQIPTARE

Viruset kanë qenë gjithnjë problem për shëndetin e njeriut. Në kohët kur viruset ishin problem, po aq përkushtim kishte nga specialistë të cilët me aftësitë kryesisht personale dhe profesionale bënë të pamundurën të gjenin efektet e sulmit të efektshëm ndaj viruseve. Ishte marsi i vitit 1974. Virusi salmonelozis sapo kishte ngritur kryet e tij vrastare. Alarmi kishte pushtuar gjithë rrjetin shëndetësor të asaj kohe. E në një nga mbledhjet emergjente një zë ishte dëgjuar nga salla ku thuajse të gjithë kishin një preokupim. Kolegë e partiakë të kohës drejtuan sytë nga ai. Ai tashmë kishte gjetur shkaktarët e kësaj sëmundjeje dhe fliste për „salmonela tifi murium, salmonela enteritis, salmonela kolerë suris etj.“ Heshtja dhe përqëndrimi i kolegëve bëri që ai të thirrej në aparatin qeveritar e më pas në disa instanca partiake të monizmit. Kështu emri i Dr Esat Bordit aq sa u bë i njohur, aq dhe u nënvizua me laps të kuq poshtë tij. Studimet në disa vende jashtë Shqipërisë e bënë më pak të dëshiruar për kohën, por aftësia dhe zotësia e tij e mbajti në frontin kryesor. Ai kishte studiuar në vitet 1940-1943 në degën e filozofisë në Universitetin e Firencës, Itali, ndaj e dinte mirë se ku ishte problemi, dhe kështu uli kokën e u përqëndrua vetëm tek virusi. Koha kishte bërë të vetën në jetën e tij kur periudha e luftës së II-të Botërore e detyroi të ndërpriste studimet dhe të kthehej në Shqipëri. Për një periudhë punoi si inspektor arsimit në rrethin e Tiranës. Në vitin 1946 filloi studimet në degën e mjekësisë të Universitetit të Sofjes në Bullgari, kur ekzistonte Internacionalizmi, dhe mësohet se këto studime Bordi, i mbaroi

shkëlqyer në vitin 1952. Ishte periudhë e gjatë që nga ajo ditë e marsit 1974 në angazhimin e tij. Dhe kështu pas shumë vitesh ai do të kishte në krah të tij një zonjë tjetër profesioniste dhe të pasionuar, me të cilën ai vazhdoi më tej e më thellë luftën nga virusit. Ai emër që iu gjend në përkrahje ishte Elvetina Qafleshi (Frashëri). Bashkë ata jo vetëm u përqëndruan gjatë në këtë luftë dhe madje shkruan bashkë një material të gjatë, të argumentuar e mjaft bindës me temën: „Sëmundja Salmonelozis, pasojat dhe masat profilaktike“. E ky material u vlerësua shumë. Aty shpjegohej se infeksioni i salmonelës (salmonelozia) është një sëmundje e zakonshme bakteriale që prek traktin e zorrëve. Bakteret e salmonelës zakonisht jetojnë në zorrët e kafshëve dhe njerëzve dhe derdhen përmes jashtëqitjeve. Njerëzit infektohen më shpesh përmes ujit të ndotur ose ushqimit. Në mënyrë tipike, njerëzit me infeksion të salmonelës nuk kanë simptoma. Të tjerët zhvillojnë diarre, ethe dhe dhimbje barku brenda tetë deri në 72 orë. Shumica e njerëzve të shëndetshëm shërohen brenda disa ditësh pa trajtim specifik. Në disa raste, diarreja e lidhur me infeksionin e salmonelës mund të jetë aq dehidratuese sa të kërkojë kujdes të shpejtë mjekësor. Komplikime të rrezikshme për jetën gjithashtu mund të zhvillohen nëse infeksioni përhapet përtej zorrëve tuaja. Rreziku juaj i përvetësimit të infeksionit të salmonelës është më i lartë nëse udhëtoni në vendet me kanalizime të dobëta.

Duke studiuar shfaqjet e para të salmonelozave në Shqipëri të cilat ishin parë në spitalin

e Korçës, të Tiranës të Shkodrës etj., ai me shfaqjen e parë të virusit në Elbasan, në marsin e vitit 1974 tek një fëmijë e moshës 13 vjeçare, ku sëmundja u shfaq me dhimbje barku, të vjella dhe temperaturë vuri menjëherë të gjithë profesionalizmin dhe njohuritë e tij në shërrimin e plotë. Ai e trajtoi pacientin me kemicitinë, rehidratim, elektrolit, noradrenalinë dhe vitamino terapi (materiali shkencor, 1982). Edhe kur koprokultura e parë dhe e dytë doli negativ ai vazhdoi këmbënguljen që të gjente e arrinte tek e treta që doli pozitiv dhe tifi murius ishte e influencuar nga kloramfenikoli. Me këtë rast ai bëri që rastet e tjera që u shfaqën në Elbasan të reduktoheshin menjëherë. Doktorin që kishte filluar kërkimet dhe hulumtimet e tij që në Bicaj të Kukësit, e më pas në Durrës e Tepelenë, ku punoi pas përfundimit të studimeve si mjek, natyrisht kishte më shumë se sa ato që tha në letër. Rezervimi ishte normal. E këtë e kishte mësuar më së shumti kur ai nisi punën si mjek pediatër në qytetin e lindjes në Elbasan dhe më pas gjithë jetën e tij ia kushtoi punës me fëmijët.

Në vite të tëra, profesionalizmi dhe përkushtimi i tij bëri maksimumin për fëmijët e sëmurë të Elbasanit dhe rrethëve Librazhd, Gramsh, Peqin, Rrogozhinë. Ai me profesionalizmin, humanizmin, me punën e përkushtuar dhe me kujdesin e tij të palodhur ka shpëtuar jetën e qindra fëmijëve. Ai punoi për të ngritur shërbimin pediatrik në Elbasan,

që nga ai profilaktik e më gjerë. Këto i trashëgonte nga edukata qytetare elbasanase e familjes së tij, që në 19 Nëntorin e viti 1919, me ardhjen në jetë të tij bëri festën më të madhe familjare dhe fisnore përkushtuar atij nga gëzimi i madh. Ndaj familja jo vetëm e edukoi, e kaliti me vrytë humane, por dhe u përkujdes për studimet e tij shkollore, që nga fillimi, shkolla e mesme të cilën e kreu në qytetin e lindjes Elbasan e më tej, sikurse e cituam më lart.

Në vite të tëra ai ishte në krah të emrave të nderuar të mjekësisë së Elbasanit, të cilët ishin shtylla e Spitalit, si Niko Papajani (dermatolog); Kolë Papajani (kirurg); Sadik Dinçi (neurolog); Emil Mborja (kardiolog); Pandi Pipivani (otorinolaringolog); Mehmet Mihali (neurolog); Sanjie Dimitresku (pediatre); Reshat Kapshtica (kirurg); Koço Poro (reumatolog); Mehmet Çeliku (infermier); Kiço Shqau (farmacist); Sami Bejko (pediatër). Kjo shikohet qartë dhe në një fotografi që ka shpërndarë në rrjetet sociale i mirrënjohuri Kastriot Dinçi.

JO VETËM “KUSH DO TË FITOJË?”, POR EDHE “KUSH DO TË VOTOJË?”

Pyetja e madhe e fushatës së Zgjedhjeve të Përgjithshme Parlamentare në Shqipëri ende mbahet në hije, por ajo po shpërthen së brendshmi dhe po formësohet të jetë, jo vetëm “kush do të fitojë?”, Por “kush do të votojë?” Ndërsa partitë politike heqin vendet marginale dhe editorialet e gazetave argumentojnë se partitë janë me “një qëllim” duhet të ndajnë që nga fillimi, se është një shqetësim dhe ekziston një problematikë e pjesëmarrjes së votuesve nga niveli më i ulët historik i kohës kur u votua thuajse në formë moniste për Pushtetin Lokal, dhe është e qartë se tashmë, edhe një ditë dhe votimet që do të zhvillohen më 25 prill. Më saktë është një lojë numrash, në të cilën cilësia e argumenteve politike do të llogaritet shumë larg, më pak se sasia e votave.

A duhet të jetë kështu? Fakti që vetëm 22.97 përqind e elektoratit votuan në Zgjedhjet e vitit 2019 i dha një tronditje sistemit politik.

Pas kësaj, kur në një deklaratë për mediat, zëdhënësja e KQZ-së, Drilona Hoxhaj, atëherë tha se sipas të dhënave paraprake në sistemin elektronik të institucionit zgjedhor rezulton se kanë marrë pjesë në votime 812.249 zgjedhës ose 22.97 përqind e numrit të përgjithshëm të zgjedhësve prej 3.536.016, asnjë raport nga Organizmi i Reformës Zgjedhore, nuk dha një sqarim, përveç asaj që dihet se zgjedhjet ishin braktisur masivisht nga Opozita shqiptare.

Dhe kështu dukej se vetëm 2 nga çdo 5 zgjedhës u shqetësuan për të votuar. Pjesëmarrja prej 22.97 përqind ishte më e ulta për çdo zgjedhje të bërë që nga viti 1990, dhe pasi që ishte një vit kur problemet ishin mjaft të agravuara dhe me sa duket dhe pjesa gri e popullit ishte mjaft e lodhur me situatën qeverisëse dhe formën e prerë absurde të atyre votimeve. Nga ana tjetër, duhet thënë se edhe pjesëmarrja në 2019 mund të konsiderohet më e keqja e regjistruar. Për herë të parë numri i atyre që nuk votuan ishte më i madh se numri i atyre që votuan për partinë fituese (kjo ndoshta edhe brenda vetë votuesve të PS-së).

Shifrat aktuale për 2019 ishin më të ulta se edhe vlerësimet më pesimiste, të cilat paralajmëruan për një pjesëmarrje “të kënaqshme”. Dhe fitorja e vërejtur gjerësisht e ‘Partisë Apati’ - fakti që më shumë njerëz refuzuan të votojnë, sesa votuan për partinë e qeverisë, dha një

mbështetje në një ndjenjë të lidhjes publike dhe mandatit popullor për legjitimitetin e saj për të drejtuar vendin: kur shumica e votuesve kanë shprehur në heshtje mos mbështetjen e tyre për ndonjë parti politike, kjo e bën pozicionin e elitës politike në mënyrë të paqëndrueshme.

Pjesëmarrja e ulët në një Zgjedhje, cilado qofshin ato, është një problem. Por përqendrimi i ngushtë në numrat e votimeve që kanë ndjekur zgjedhjet fsheh arsyet pse ato janë një problem dhe kërkimi i zgjidhjeve për pjesëmarrjen e ulët vetëm i bën gjërat edhe më keq. Një numër artikujsh dhe emisionesh të prodhuara gjatë katër viteve të fundit arrijnë në të njëjtat përfundime të kthjellta: se pjesëmarrja në zgjedhjet në Shqipëri po bie, që shkak i kësaj është i thellë dhe kompleks dhe se përpjekjet për rregullime të shpejta, (të ndryshme), me të vërtetë nuk duket se do të funksionojnë.

Megjithatë, pa dështuar, të

në konsideratë rregullime më të shpejta, ose zgjidhje teknike pak më afatgjata: votimi postar, votimi elektronik, lëvizja e ditës së votimit, ndryshimi i sistemit zgjedhor, shtrirja e ekskluzivitetit të 16-vjeçarët, sistemet e kuotave për të siguruar përfaqësimin e grave dhe pakicave etnike, duke eksperimentuar me votim të detyrueshëm ose votim stimulues, duke sjellë sondazhet ‘te njerëzit’ duke vendosur zgjidhje të tjera elokumente... duke bërë disi diçka për të rritur numrat. Analiza e pjesëmarrjes ka dhënë disa njohuri jashtëzakonisht të dobishme për thellësinë dhe shkallën e sëmundjes politike të kësaj kohe të gjatë të qeverisjes me dy mandate të PS dhe Kryeministrit Edi Rama, edhe pse vetë ai e di se përqendrimi i kësaj tek numrat e çon atë të zbardh problemin dhe të shpikë truket më banale për të na bindur të përdorim votën tonë. Nëse ekziston një zgjidhje për krizën e sotme dhe të ndjeshme, të kushtueshme, në pjesëmarrjen e votuesve, ajo nuk qëndron në nivelin e thjeshtë të rritjes së pjesëmarrjes. Duke shqyrtuar shkaqet e pjesëmarrjes së ulët, është e qartë se çështja nuk është numri i votuesve, por ajo për të cilën ata duhet të votojnë. Pjesëmarrja e ulët është një problem, sepse pasqyron nivelin e shkëputjes së publikut nga sistemi politik, por thjesht marrja e më shumë njerëzve për të votuar nuk është zgjidhje. Zgjidhje është seleksionimi i figurave, që të afrohen vetveti njerëzit për të votuar.

tregues të zymtë të shkëputjes së shqiptarëve nga procesi politik. Një parti qeverisëse

njëjtët opinionistë, idedhënës, gazeta, shkrime, emisione dhe raporte vazhdojnë të marrin

SKELA "JET SCAFFOLDING" CILËSI, PROFESIONALIZËM, GARANCI

Skela "Jet Scaffolding" tregon gjithnjë e më shumë përkujdesje në të tre elementët e saj të suksesit. Themelet e mira janë thelbësore. Shpesh kornizat e skelave kërkojnë më shumë pllaka bazë të thjeshta për të kryer dhe përhapur në mënyrë të sigurt ngarkesën. Skela "Jet Scaffolding" përdor pllaka bazë në sipërfaqe të betonit. Për sipërfaqet si trotualet ose pllakat bazë të asfaltit janë të nevojshme. Për sipërfaqet më të buta ose më të dyshimta përdor tabela të vetme, nën një standard të vetëm, një tabelë e vetme duhet të jetë së paku 1.000 centimetra katrorë (160 in²) pa një dimension më të vogël se 220 milimetra, trashësia duhet të jetë së paku 35 milimetra (1.4 in). Për skelat e ngarkesës më të rënda mund të kërkohej shumë më tepër elementë të betonit të vendosura në beton. Në hapat e pabarabartë të terrenit që priten për pllakat bazë, rekomandohet një madhësi minimale e hapit prej rreth 450 milimetra (18 in). Një platformë pune kërkon që elementë të tjerë të jenë të sigurt. Ata duhet të jenë të ngushtë, të kenë binarët me mburojë

të dyfishtë dhe të gishtin dhe të ndalojnë dërrasat. Duhet gjithashtu të sigurohet qasje e sigurt dhe e sigurt.

Komponentët themelorë të skela "Jet Scaffolding" janë tubat, bashkuesit dhe dërrasat. Tuba zakonisht bëhen prej çeliku ose alumini; megjithëse ka skela të përbërë që përdor tuba të fibrave të qelqit të mbështjella me filamente në një matricë najloni ose poliestër, për shkak të kostos së lartë të tubit të përbërë, zakonisht përdoret vetëm kur ekziston rreziku nga kabllo të elektrike që nuk mund të izolojnë. Nëse janë çeliku, ato janë ose "të zeza" ose galvanizuar. Tubat vijnë në një sërë gjërash dhe një diametër standard prej 48.3 mm. (1.5 tubacione NPS). Dallimi kryesor midis dy llojeve të tubave metalik është pesha më e ulët e tubave të aluminit (1.7 kg / m në krahasim me 4.4 kg / m). Megjithatë ato janë më fleksibile dhe kanë një rezistencë më të ulët ndaj stresit. Tuba zakonisht blihen në gjatësi 6.3 m dhe pastaj mund të priten në madhësi të caktuara tipike. Shumica e kompanive të

mëdha do t'i shesin tubat e tyre me emrin dhe adresën e tyre për të penguar vjedhjen. Bordet ofrojnë një sipërfaqe pune për përdoruesit e tribunave. Ata janë dru të kalitur dhe vijnë në tre trashësi (38 mm (e zakonshme), 50 mm dhe 63 mm) janë një gjerësi standarde (225 mm) dhe janë një gjatësi maksimale prej 3.9 m. Mbërritjet e tabelës mbrohen me pllaka metalike të quajtura pranga ose ndonjëherë pllaka gozhdë, të cilat shpesh e kanë vulosur emrin e kompanisë në to. Dyllat e tribunave të drurit në Britani të Madhe duhet të jenë në përputhje me kërkesat e BS 2482. Po ashtu, përdoret edhe stolisje druri, çeliku ose alumini, si dhe pllaka të laminuara. Përveç tabelave për platformën e punës, ekzistojnë bordet e vetme të cilat vendosen nën skelë nëse sipërfaqja është e butë ose që dyshohet ndryshe, megjithëse mund të përdoren edhe bordet e zakonshme. Një tjetër zgjidhje, e quajtur skatepad, është bërë nga një bazë gome me një pllakë bazë të formuar brenda; këto janë të dëshirueshme për përdorim në tokë të pabarabartë pasi

ato përshtaten, ndërsa bordet e vetme mund të ndahen dhe duhet të zëvendësohen. Skela, e quajtur edhe skelet, është një strukturë e përkohshme e përdorur për të mbështetur ekuipazhin e punës dhe materialet për të ndihmuar në ndërtimin, mirëmbajtjen dhe riparimin e ndërtesave, urave dhe të gjitha strukturave të tjera të bëra nga njeriu. Skelat janë përdorur gjerësisht në vend për të pasur akses në lartësitë dhe zonat që përndryshe do të ishin të vështira për t'u arritur.

ORDER NOW
and get 4 to 6 weeks
Free Hire
Call: 019 2351 8933

JET
SCAFFOLDING
LTD

Jet Scaffolding
Unit 212 Flexspace
5 Elstree Way Borehamwood
London
WD6 1SF

Tel: 0192 351 8933
Mob: 077 3874 0018
E-mail: info@jetscaffolding.com

**"Skela Jet" është e bazuar
në Watford, Hertfordshire dhe mbulon
të gjitha zonat në Londër.**

SHKURT PËR DY INXHINIERË TË RESPEKTUAR

Emrat e dy inxhinierëve të mirrënjohur nga Elbasani, inxh. Ilo Shqau dhe Inxh. Astrit Shmili, edhe pse nuk mund të harrohen lehtë nga një armatë e madhe punonjësish të fushës së drurit, natyrshëm mbesin një nder dhe një krenari më shumë në memorjen e letrave shkencore, kur bëhet fjalë për „13 Mënyrat“ efikase për të kursyer para në materialet e përpunimit të drurit.

Këto 13 Mënyra të përpunimit të drurit janë hedhur për instancat shqiptare si ide që në vitin 1980, kur një direktivë e asaj kohe detyronte: „se gjatë periudhës 1980-1990 do të ndërhyhet në prerje të dyta dhe në përfundimtare, duke nxjerrë lëndë të cilësisë së mirë“ (Shqau, I & Shmili, A; 1982: fq. 24-24). Sot natyrisht kur, kostot e materialeve të përpunimit të drurit duket se po rriten vazhdimisht, dhe natyrshëm druri përbën një faktor mjaft të

rrëndësishëm sikurse dihet në shumë aspekte, ajo që është cituar që në atë kohë nga këta inxhinierë të respektuar, natyrisht duhet rimarë në konsideratë. Themi kështu pasi sot mjaft argumente të përdorura shkencërisht prej tyre, duket se kanë një pikëtakim të ndjeshëm me atë që kërkohet në disa aspekte të përdorimit të drurit në disa vende. Një nga pikat që mbetet thuajse e njëjtë me mendimin e kahershëm të tyre është „përdorimi i prerjeve dytësore“. Ashtu sikurse udhëzonin këta inxhinierë në vitet që cituam, pothuajse të njëjtën gjë bën dhe udhëzuesi i shpërndarë kohët e fundit në mjaft subjekte të përpunimit dhe shfrytëzimit të drurit në Europë e në Botë. Kjo sugjerohet si një mënyrë për të ulur kostot me zgjedhje të llojeve të drurit më pak të kushtueshme në përbërësit e një projekti që nuk janë domosdoshmërisht

të dukshëm. Për shembull, në ndërtimin e një dollapi, kutitë e sirtarëve, kornizat dhe pjesa e prapme e kabinetit mund të bëhen nga pyje dytësore siç është plepi. „Kjo nuk do të zvogëlojë funksionalitetin dhe përsëri do t’ju japë një pjesë tërheqëse dhe afatgjatë me kosto të reduktuara“, thuajse është po e njëjta gjë afërsisht e cituar dhe e reflektuar në një studim shkencor të dy inxhinierëve shqiptarë në vitin 1980, por që çuditërisht, sot theksohet, edhe në literaturën bashkëkohore shkencore për këtë qëllim.

Në atë kohë preokupimi kryesor i dy inxhinierëve, Shqau dhe Shmili, duket qartë

se është mjaft i përqëndruar në rrugët për rritjen e mëtejshme të koeficientit të shfrytëzimit të drurit gjatë prerjes në pyll dhe përpunimit industrial të tij. Ata e shikonin këtë aspekt dhe sugjerim shkencor të bazuar në prova tek „rritja e koeficientit të shfrytëzimit të pyllit deri në të gjitha proceset e tjera teknologjike“ (ibid).

ERMAL KARAKUSHI

PËRSE DUHET TË NA ZGJIDHNI NE

- ✓ INSTALIM I PLOTË OSE I PJESSHËM
- ✓ ZËVENDËSIME TË SISTEMIT TË SIGURES AVET
- ✓ SHITESË PRIZASH/ ÇELESAT, NDRIÇIMI ETJ.
- ✓ DUSHE/ LIDHJE GATIMI
- ✓ SISTEMET E NGROHJES/ STORAGE
- ✓ SHËRBI ME PROFESIONALE ELEKTRIKE

ermal_niceic@hotmail.co.uk

Zyra: 020 8443 3833

Tel: 07568393784

TË GJITHA NGA
NDERRIMI I
LLAMPAVE. NDRIÇIMI
DERI TEK SKEMAT
PROFESIONALE DHE
INSTALIMI

INXHINIER ELEKTRIK

DUKE KËRKUAR KURORËN E JUGUT

Nga Kristo Çipa "Mjeshtër i Madh"

Nuk është as Lord Bajroni as Eduard Liri (dy anglezë të shekullit XIX) që përshkruajnë mbi supet e vargjeve dhe penelatave befasitë e Jugut të Shqipërisë, por është poeti Fatmir Terziu që përthith peisazhe e gatuan vargje që "do luten të vdesin në shekuj". Ndërsa dy të parët vinin nga Londra dhe deheshin me bukuritë e Jugut shqiptar, ky i treti që "zgjuhet në gjuhën e tij" ikën si lumë i marrë drejt Grenuicit, atje ku fatet tona shpesh janë murosuar si Argjirua dhe Rozafa. Ky Fatmir Terziu si "kockë e pathyer" duket se nuk ha bukë e pi ujë, por konsumon legjenda, mite, peisazhe, histori, monumente, balada, dhe prodhon jo gjak e djersë, por vargje dhe dashuri të cilat janë brenda fatit të tij, që siç thotë edhe vetë "u ngjiz në dashurinë e një ylli". Në një sofër të begatë krijimtarie, Fatmir Terziu na befason dhe na trazon çdo herë e me shpesh me gjetjet dhe përzgjedhjet poetike, eset, tregimet, novelat, analizat dhe inkurajimet nëpërmjet portalit "Fjala e Lirë", që duket se brenda ka një ilaç magjik, ku çdo krijues sipas recetes vetëkuruese e përdor për të shëruar shpirtin krijimtar. Fatmir Terziu, ky psalt i ri i dashurisë, si Noli ynë i përmallshëm shkon në "kishën e mendimit" dhe jep bekim vargjesh. Duke udhëtuar nëpër strofat e vëllimit poetik "Dashuri Jugu" na ngjan se gjejmë gjurmët e udhëtimit tonë dhe

se Fatmir Terziu na i risjell si "bukë e ndorme" dhe na i shpërndan si imzot Noli për naporë kungimi. Impresioni Terzian të "robëron" për t'a lexuar, shijuar e medituar deri në vargun e fundit dhe pasi e mbaron, kërkon të bësh "rikonicion" poetik që nga maja e Llogarasë e deri në dhëmbjen e pamjekuar të gjrit të Çamërisë, ku shpesh e më shpesh "po fryn një erë e sëmurë". Nëse titujt e shumë poezive të ngjajnë me emra stacionesh udhëtarësh, brenda sheshpushimeve të tyre fshihen histori, dhembje, balada dhe amanete që Fatmir Terziu kërkon me prekjën e duarve poetike t'i ringjallë nga haresa, apo t'u sistemojë deformimin e qëllimshëm që u është bërë në toponomastikën dhe kujtesën historike. Aty "kur gjuhët u ushqyen në llin" rikrijon në fantazinë e tij epokën e gjuhëve dhe kërkon në Londër, në anglishten frelëshuar të bëjë testin e ADN- së së saj dhe t'i thotë globalizmit se: ne kemi folur kur bota ishte memece. Dhe e bën atë pa pirë "dollarin me raki rigoni" sepse mund të zgjonte nga gjumi i verbimit Dean e Burintit dhe do shkante tek Lordi i gjumshëm Bajron e t'i thotë se Dea e ka dashur Bajronin më shumë se lordesha e tij e sertë, por dashuria e saj u ftoh në agimet e lindjes kur ishulli përballë së bashku me përdoruesit e herëpas-hershëm i kthyen krahët, duke

e lënë atë të tirte perëndimin e diellit. Fatmiri shkoi atje dhe duke peshkuar me shpirtin e tij, gjen një reze drite që i risjell Deas sytë e kujtesës. Ndërsa në Jugun e Atdheut gjen brigje të sertë, gurë të sertë, njerëz të sertë, në Himarë Fatmiri edhe qiellin e gjen të sertë dhe retë të dënuara padrejtësisht të rinë të varura përjetësisht në këtë qiell. Gjithë këto figura poetike të Fatmir Terziut, po të dilnin në portin e Sarandës, Agim Mato, Timo Mërkuri, Kostandin Vogli, Bardhyl Maliqi dhe Andrea Zarballa dhe t'ja shkarkonin,

do të kishin "lëndë të parë" për shkrimet e tyre për të dy botët dhe kur t'ju veja unë nga Piluri, do t'ju çoja raki Vanove pa rigon për t'i kujtuar se "kemi qënë këtu që pa ardhur deti". Duke shprehur këto mendime në këta pak rreshta dua të uroj Fatmir Terziun për një krijimtar të mrekullueshme dhe shëndet të fortë artistik për veten e tij dhe portalin "Fjala e Lirë". Me vëllimin tjetër le të ngjitet në Pilur, në këtë lartësi poetike, që duket si çati e botës dhe ne do mundohemi t'i krijojmë një takim me Zotin, në një mbrëmje poetike.

VILA RONEL

Vila Ronel Bar
& Restaurant
46 Birchington Road
London
NW6 4LJ

020 7624 1385

www.vilaronelrestaurant.co.uk

Reservation@vilaronelrestaurant.co.uk

TË QËNDROSH NË SHQIPËRI APO TË LARGOHESH?

Ae dini sa Shqiptarë janë larguar nga vendi? Dhe sa prej tyre po kthehen? Dhe pse? Edhe pse është duale dhe e vështirë të paraqesësh një pamje të hollësishme të situatës aktuale në Shqipëri, disa kthime nuk mund të kthejnë vëmendjen se gjithshka është në vaj.

Astriti është një programues. E dashuron kompjuterin. Thuajse është jeta për të. Ai është edukuar në shkollën e lartë dhe është kualifikuar në Austri. Astriti krijon softuer me burim të hapur. Ai jeton në shtëpinë e prindërve të tij në Elbasan, por udhëton ditë për ditë me një makinë të vogël në Tiranë, ku ka gjetur një punë të përkohshme. Albana është nga një fshat i vogël në Shqipërinë juglindore, nga zona e Gollobordës dhe punon në Angli, pasi ka marrë pasaportën bullgare dhe si e tillë gëzon dhe statusin e minoritetit bullgar në Shqipëri. Ajo punon dhe kthehet për një kohë të shkurtër pranë familjes së saj në verë, duke përjashtuar vitin e kaluar, shkaku i Covid-19. Astriti dhe Albana, duket se formojnë një risi të re. Risia e tyre është disi si një risk, por dhe si një ëndërr e tyre për të lëvizuar e gjetur punë, pa menduar për identitetin. Të dy plotësojnë qartë atë që quhet si risi e re dhe kështu janë përfaqësues të trendeve të reja të migrimit.

Astriti edhe mund të gjente një punë në çdo vend të botës. Thjesht nëse do të kishte një arsye dhe një plotësi identitar si ai i Albanës. Një shok i Albanës, Bujari, gjithashtu është një punëtor i aftë me përvojë të gjerë në fushën e ndërtimit. Bujari ka punuar shumë në Shqipëri, por thotë se nuk e kanë paguar sa duhet. Ka shkuar disa herë në Maqedoni të Veriut dhe atje është paguar më shumë, sigurisht me një punë të konsiderueshme në ndërtim. Por ndërsa, falë ekonomisë dixhitale, Astriti, udhëton në Tiranë dhe mund të prodhojë dhe shesë një produkt me vlerë të lartë të shtuar, pa marrë parasysh se ku ndodhet në aspektin gjeografik, për Albanën dhe shokun e saj, pagesa përcaktohet nga ekonomia dhe standardi i jetesës në vend. Për njërin, migrimi është çështje zgjedhjeje, për tjetrin - çështje detyrimi ekonomik. Në Shqipëri, i cili ka qenë vendi më i varfër në Europë për 30 vjet pas hapjes me Botën, faktori „shtërëngim ekonomik“ është veçanërisht i fortë. Ndërkohë, megjithatë, në vend është formuar një shtresë e re specialistësh shumë të kualifikuar në fushën e teknologjive të larta. Për shumë prej tyre, zgjedhjet e jetës mbeten në Shqipëri tani për tani, sepse kushtet e punës

dhe mjedisi nuk varen nga institucionet shqiptare, por nga sipërmarrësit e brishtë, ata me reputacion ekonomik dhe të paktët nga të paktat ndërmarrje ndërkombëtare për të cilat ata punojnë.

Pse Shqipëria?

Everest K. gjithashtu ka vendosur të qëndrojë dhe të punojë në Shqipëri. Ai është nga Durrësi, dhe është pjesë e ekipit të një kompanie të madhe softuerësh, kamerash sigurie, instalimesh dixhitale dhe disa të ngjashme në Tiranë. Ai thotë me vete se ndihet mirë këtu. “Më pëlqen mjedisi shoqëror, klima, mundësia për të bërë shumë gjëra në kohën time të lirë,” tha ai. Everest madje e popullarizon Shqipërinë si një zgjedhje jetësore për njerëzit e brezit të tij që studiojnë jashtë. Ai është një aktivist i painkuadruar në organizma, apo parti, por tekta e takon të duket se bënë më shumë nga ata që paguhën për një propagandë të tillë. Sot ai duket si një partner i forumeve të karrierës në, në të cilat marrin pjesë dhjetëra punëdhënës Shqiptarë, por që mjaftohen me rrogat, sponsorizimet dhe donacionet që u jepen. Ai si i tillë, angazhohet, flet, dhe nuk merr pjesë në forumet e karrierës. Sipas tij, për Shqiptarët e rinj ambiciozë dhe të talentuar që studiojnë jashtë vendit, është e rëndësishme që të kenë mundësinë pas diplomimit të fillojnë të punojnë në kompani me reputacion në sektorë në zhvillim, të marrin shpërblim tërheqës, të kenë orë pune fleksibile dhe një paketë të mirë sociale, e cila t’u siguroj atyre një standard të lartë jetese. Jo më pak e rëndësishme për ta është mundësia për të qenë afër

familjes dhe miqve, ndaj duhet të bëhet parësore Shqipëria. Statistikat kombëtare raportojnë se pak shqiptarë janë kthyer nga jashtë në Shqipëri. Teka ata pak, gati 30% e tyre janë në grupmoshën aktive nga 30 në 55 vjeç. Sidoqoftë, numri i emigrantëve është akoma i lartë. Shifrat nuk dihen. Askush nuk flet për këtë, edhe pse të gjithë politikisht e pranojnë ikjen e mjaft njerëzve dhe të rrinjeve. Edhe këtu, grupmosha nga e cituar është më e madhja. Ky proces ka një ndikim negativ në riprodhimin dhe moshën mesatare të popullsisë në Shqipëri. Aktualisht, vendi është i pari me jetëgjatësinë më të ulët mesatare, sikurse thonë ekspertët. Dihet gjithashtu se ka qindra e qindra studentë Shqiptarë që studiojnë në Perëndim, por dhe në Bullgari, Rumani, por sidomos në Austri, Gjermani dhe numri i tyre në Britaninë e Madhe është afërsisht i konsiderueshëm. Këto vende janë gjithashtu vendet më të preferuara në Evropë nga emigrantët Shqiptarë. Ata ndiqen edhe nga vende të tjera si Italia, Greqia dhe pak a shumë edhe Spanja. Të dhënat nga Zyra Federale e Statistikave të Gjermanisë, të siguruar nga Agjencia Shtetërore për Shqiptarët Jashtë, tregojnë se ka tashmë një numër të konsiderueshëm shqiptarësh në Gjermani, dhe thuhet madje mjaft shtetas Shqiptarë janë të regjistruar zyrtarisht. Ekspertët thonë se që para tre-katër viteve SHBA dhe Gjermania kanë qenë dy shënjestrat më të preferuara të emigrantëve Shqiptarë.

Cila është oferta?

Administrata shtetërore gjithnjë thotë se mungesa e fuqisë punëtore... (vijon në faqen 13)

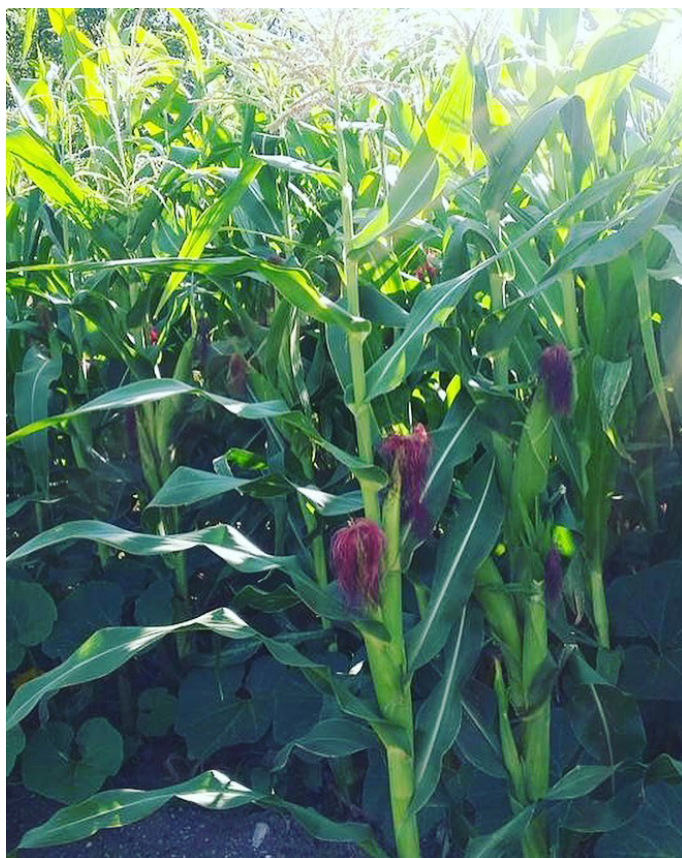
(vijon nga faqja 12)

...të kualifikuar bën që gjithnjë e më shumë punëdhënës shqiptarë të kuptojnë se aftësitë, njohuritë, talenti dhe motivimi i punonjësve të tyre janë kapitali i tyre më i vlefshëm. Konkurrenca po intensifikohet dhe kjo është arsyeja pse shumë kompani nuk po kursejnë më përpjekje dhe fonde për tërheqjen e personelit të kualifikuar shqiptar që janë diplomuar jashtë vendit. Sipas të dhënave të cituara nga burimet zyrtare paga mesatare në Shqipëri është mjaft e ulët dhe e debatueshme. Në sektorin e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit, paga mesatare gjithashtu përbën problem. Nga të gjithë pranohet se këto paga janë më të ulëta se pagat që të rinjtë do të merrnin në Gjermani, Austri dhe Mbretërinë e Bashkuar, por për shkak të standardit më të lartë në këto vende, mund të dalë se në Shqipëri me pak rritje më të madhe të pagaës ata mund të jetojnë një jetë më të mirë. Informacioni i dalë nga zyrat opozitare gjithashtu thekson se në shumë aspekte Shqipëria mund të bëhet vendi më bujar i Evropës në qoftë se i vihen pikat zbatuese legjislativitetit. Së pari, duke u dhënë hakun atyre që punojnë dhe kërkojnë të kualifikohen dhe së dyti, për sa i përket të drejtave të punëtorëve, që gjithnjë duhet të jenë parësore.

“Ka punë, por nuk ka profesionistë”

Në Shqipëri, „Ka punë, por nuk ka profesionistë. (...) Ka ... dhe për ata që nuk duan të punojnë me pak para”, tha Kryeministri Edi Rama në pikun e qeverisjes së tij. “Problemi është kualifikimi profesional,” tha Rama disa vjet më parë. Papunësia e regjistruar në Shqipëri mbetet një problem mjaft i debatueshëm, mjaft problematik, mjaft i dhibshëm. Sot, numri i të papunëve në Shqipëri është pa shifra konkretë. Niveli i raportuar zvogëlohet dhe zmadhohet për hir të fushatës, që kërkon të pikëtojë zbardhjen e një

dite pas 25 Prillit me fitore nga të gjitha palët në garë. Në bregdetin shqiptar, gjatë sezioneve turistike, këto qasje shihen të jenë krijuar jo në pak raste si më poshtë: në dritaret e pothuajse çdo restoranti, apo dyqani varet një shënim “Duke kërkuar personel”. Dikur në shtetin fqinj, Maqedoni e Veriut, ndodhte kështu: Punëdhënësit filluan të kompensojnë mungesën e punëtorëve vendas me punëtorë nga Shqipëria, por kjo nuk ishte e mjaftueshme

atë kohë, megjithë kuotat e rritura për punëtorët shqiptarë. Në Shqipëri kjo ende nuk ka filluar, me ndonjë përjashtim të ndonjë numri të vogël me siglën emigrant nga vende të largëta, sidomos nga Italia në vende biznesi apo profesionale.

Shqipëria është akoma më e varfra

Në Shqipëri, prodhimi i brendshëm bruto për frymë duket ende një problem më vete, dhe ende niveli i tij është mjaft larg mesatares së vendeve të rajonit dhe vetë BE-së. Në periudhën e qeverisjes

së socialistëve të Kryeministrit Rama ekonomia shqiptare duket si një gangrenë, që ka mbetur në shfajësimet e tërmetit dhe faturës globale të pandemisë. Sidoqoftë, fatura është vetëm shqiptare, Shqipëria është akoma më e varfra.

Flitet nga sallat e propagandës dhe nga majat e politikës se ka arritje. Shumë Shqiptarë vendosin të mos jenë dëshmitarë të arritjes. Dhe ata zgjedhin të jetojnë jashtë vendit. Varfëria është një temë

Shkurt: Të ardhura më të mira. Kjo është arsyeja kryesore pse Shqiptarët vendosin të lënë atdheun e tyre ose të kthehen në të duke gjetur një punë dhe një post të majmë. Kjo tregohet nga rezultatet e një sondazhi të kryer kohë më parë për çështjet kombëtare, të kryer në ditët e fushatës që tashmë pret me lista të reja të përfytyrojë se politika ka kurs të ri, ka mesazhe ndryshe. Shqipëria sidoqoftë do të kalojë dhe 25 prillin, do të bëhet ajo që duhet dhe... problemet. Problemet nuk mund të zgjidhen në një ditë. Në një vit, as ..., ndoshta mund të rikthehet një besim, një shpresë. Kjo sidomos tek të rinjtë!

Dhe të rinjtë joaktivë?

Askush nuk mund ta thotë sot me saktësi se sa është popullsia aktuale në Shqipëri. Sidoqoftë, nga të rinjtë e mbetur në vend, pak prej tyre duket se punojnë, studiojnë, ose trajnohen profesionalisht. Në një qasje të të hamendësuar, pa faktet konkrete, kjo i jep vendit vendin jo prestigjioz për sa i përket të rinjve, pra i lë në “mosveprim”. Qeveria po përpaket të bindë Shqiptarët që jetojnë jashtë se atdheu i tyre është bërë një vend i mirë për të jetuar. Në të njëjtën kohë, megjithatë, ata i kanë kthyer shpinën gjeneratës dhe lumpenizimit të disa prej të rinjve Shqiptarë që jetojnë në vend. Dhe ky zhvillim është të paktën po aq shqetësues sa numri i Shqiptarëve që jetojnë jashtë.

U pritën listat. Ja dolën. Ja u bënë debatet, ja... u çliuam dhe kërkimi për një gjilpërë në kashtë. Një kapitull kryesor në publik-midenë politike të ditës në shtegun e fushatës shikon basin e rrugës bosh, mitologjinë e plepave dhe tërheqjen e të gjithë kandidatëve në politikë fantazie. Maskat janë një aneks më vete. Situata me Covid-19 ende pandemike, po aq dhe patetike tek mjaft të rinj që dita-ditës vetëm marrin rrugët e Botës. Të tjerët janë joaktivë. Kafenetë kanë siglën e pëshpëritjes së tyre edhe në këtë kohë fushate dhe pandemie.

Çfarë duan Shqiptarët?

POETI PENËARTË

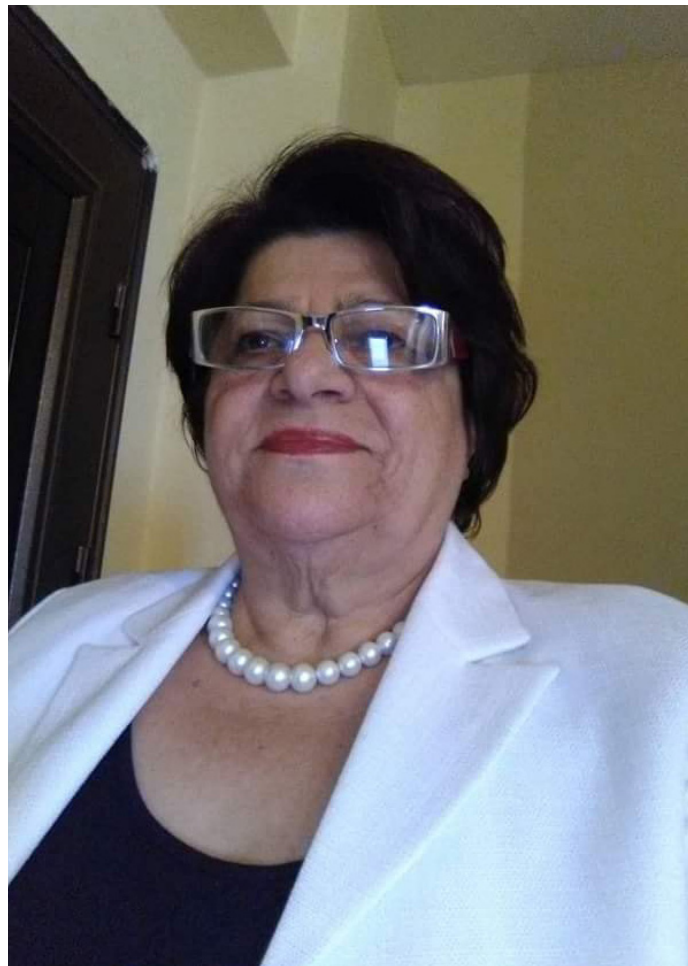
Nga Lela Dardha Kokona

Nuk mund të mos shprehesh për ngarkesën emocionale që merr nga bukuria e vargut te poetit modern, z. Fatmir Terziu, i cili më duket se, çdo çast që perjeton, e kthen në art, vargje, ku kombinohet tek poeti, binomi zemra + mendje. Ashtu si shprehet Shekspiri: "Ne jemi materiale me të cilat ndërtohen ëndrrat, pra poezi për të është një organ ndijimi, instikt. Tek ai, mjafton një emocion dhe fillon e shprehet me fjalë të situara mirë, të përzgjedhura.

Vargjet e tij i lexoj për ti ngulitur mirë në mendjen time, të cilat kërkojnë kohë për të kuptuar pasi, të gjitha kërkojnë një thellësi mendimi, arsyetimi për t'i kuptuar, për të zbuluar e dekoduar enigmat, analizuar e komentur. Brenda tyre ka filozofi të hollë çka për mua

janë lezeti i poezisë, si kripa në gjellë, i japin shkëlqim drite poezisë. Aty është misteri i vlerave morale.

Pasurimi i vargut në përdorimin e figurave stilistike (letrare), si personifikimi, alegoria, sarkazma, apo përdorimi i një gjuhe të pasur duke eliminuar fjalët e huazuara, (neologjizma)... bën të duket se vargu po frymon, duke e vënë lexuesin në mendime, duke mos u shprehur drejtpërdrejtë, bën që lexues ta shoh atë në mënyra të ndryshme, secili sipas këndvështrimit të tij. Secili ndjen muzikalitetin e vargut të tij, rrezatimin e tij të ndritshëm, sipas dëgjimit që vjen nga brendia, instikti. Urime suksese dhe respekt penës tuaj poet penëartë, z. Fatmir Terziu!

+

PROFESIONALIZËM • GARANCI • CILËSI

**ABONIME
INSTALIME
RIMBUSHJE**

PËR MË SHUMË KONTAKTO GËZIMIN: 078 157 359 45

VARGJET E BARDHA TË NJË DASHURIE TË NGROHTË JUGU

SHËNIME MBI LIBRIN E RI POETIK "DASHURI JUGU" TË SHKRIMTARIT TË MIRRËNJOHUR FATMIR TERZIU.

Nga Timo Mërkuri

Jemi njohur me poezinë e Fatmir Terziut nëpërmjet publikimeve të tij, kryesisht te portali "Fjala e Lirë" aq të shpeshta, sa që po të rastisë ndonjë ditë pa një poezi të tijën, ndjejmë një si mungesë brenda vetes. Si shumë miq, edhe unë mendoja se kjo "ndjenjë mungese" e kishte burimin pikërisht te ambientimi me ritmin e publikimeve të poezive të tij që i ngjante "rënies së pikave të shiut". Por u desh të lexoja pikërisht një poezi të tij me titull "Retë mbi Himarë" në vëllimin e tij të ri poetik "Dashuri Jugu" që të konstatoja se tjetër është arsyeja ndjesisë së mungesës.

Lirizmi poetik

I-Është pikërisht lirizmi i tij poetik, arsyeja që na e bën të kërkueshme dhe të pëlqyeshme poezinë e tij, një lirizëm tipik që formaton stilin e tij poetik. Është pikërisht ky lirizëm që na krijon një ndjesi hapësire, përkundër disa tipe vargjesh që "zvarriten" nëpër portale. Vargjet e tij të lira, që krijojnë "dritare" të gjëra shikimi nëpërm 'to në diferencën e gjatësisë mes tyre, drita dhe ajri që depërtojnë nëpër këto "dritare" ta ëmbëlsojnë poezinë dhe e dritësojnë leximin, duke të treguar njëkohësisht se ky lirizëm është elementi më i dukshëm i stilit të tij poetik. Në poezitë e tij edhe kur flitet për mot të vrenjtur, mbi vargje ndrin një dritë që dhe kur nuk duket, ndjehet. Edhe nëse bie shi, retë mbajnë peng vetveten mbi Himarë dhe një tufë pulëbardhash, si një ogur i mbarë, mbeten mysafirë në sytë e mi,

ndërsa shkruaj vargjet e bardha për këtë poezi. "Retë mbi Himarë" fq 49-50 Ose kur shkruan te poezia "Guri i Qafës së Muzinës" (fq 51): ...Ai tregon përrallat e shiut nën çatinë e vjetër të shtëpisë...nuk ndjen kurfare "lagështie ajrore" nëpër vargje e jo më të ndjesh pikat e shiut të të "lagin".

Ritmi i brendshëm

II-Vargu i tij poetik ka një ritëm të brendshëm, që i ngjan ecjes së lehtë të vajzave të dashuruara si në majë të gishtave, si duke "fluturuar" mbi gurë e lule. Nuk ka "pesha të rënda" metaforike sepse nuk mban "çanta zbori". Më së shumti, zhurma e ritmit të poezisë së Fatmir Terziut është si një e qeshur të rinjsh të zhurmshëm apo si thirrjet drejtuar njeri-tjetrit: Dil o Yll i mëngjesit dil, si atëherë mbi Eksamil! Ksamil fq 43

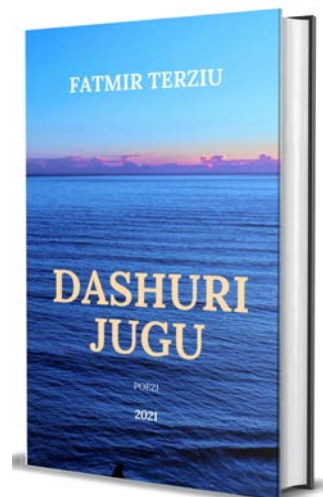
Pikasja poetike

III-Në poezitë e këtij vëllimi të Fatmir Terziut shumë tema janë nga viset e mia joniane ku poeti ka qënë vizitor i shpeshtë, kryesisht nëpër aktivitetet tona poetike. Ka ardhur si poet, ka vrotuar njerëzit dhe natyrën si poet dhe ka marë gjithçka që marin poetët për ta shndëruar në vargje poetike. Ky fakt të krijon përshtypjen se është arsyeja që në poezitë e tij ka shumë kaltërsi, qoftë kaltërsi e një qielli të pastër, qoftë kaltërsi e Jonit, ndërsa foljet, si mushkëri njeriu janë mbushur me oksigjen dhe jod: ...u pikturua Dea e madhërishtme në qiell

dhe në atë mëngjes shumëngjyrësh vargjet e mia fjetën në një shtrat me mjaltnin e dashurisë. "Liqeni i Butrintit" fq 39 ndërsa te poezia "Qeparo" fq 37 ku shkruan: ...Ndërsa dëgjova rrëfimin e Dukeshës Camilla fjalët e saj të bukura u pagëzuan nga kopshtet, me një aromë të lashtë lirie,

duke mbjellë historinë e Bregut me lule për vargjet e kësaj poezie... Duke lexuar vargjet e këtij vëllimi poetik, ndjen më shumë se sa kupton që Fatmir Terziu shkruan me dashuri për Jugun, për vendet dhe njerëzit e tij. Çdo poezi e tij ka nëpër vargje një pëshpërimë djaloshi të ndrojtur që e di se "për dashuritë nuk duhet më Gramatikë" (fq 122)

Lexojini vargjet e poetit: „E pitë dhe Jonin. E gëthtitët“ (Jugës fq 125) dhe më tej: „Joni është strukur, në sytë e tu që hepojnë, një gotë në Sarandë është një galeri, ku yjet artin e tyre ekspozojnë“. "Një gotë në Sarandë" (fq 129) për të parë dashurinë e tij të ngrohtë për Jugun, të cilën poeti e gjen atë dhe aty ku nuk e kërkon askush tjetër: "Në këtë tokë të shkelur duhet kuptuar diçka, nuk duhet hartë, dashuria shfaqet: gjithnjë sikur drita mes syve, një farë drite ka lindur nga ajo baltë". "Arkeologjia e kohës" (fq 46) Është pikërisht kjo dashuri e jugut që troket në shpirtin e poetit dhe ngre në fluturim tufa

vargjesh e poezish, si pata të egra që ngrihen rrëmbimthi në fluturim, në pranverë gjatë kthimit nga shtegëtimi. Drejt nesh shtegëtojnë këto poezi, të bardha, si ëndra dashurie, ndonëse shpesh herë edhe si dhimbje: "Bregu është një dënesje. Kuis si një pëllumb i plagosur. Dregëllin një thirrje e dhimbshme, "Pashaliman" (fq 131) Eh, s'ke ç'i bën, dashuria është dhimbje, por një dhimbje që të lumturon.

Tipologjia poetike

IV- Tipike e stilit poetik të Fatmir Terziut është ngrohtësia shpirtërore që vargjet mbartin në vetvete e përçojnë te lexuesi. Gjatë leximit kupton dhe ndjen se poeti e ka kaltërsinë e natyrës dhe çiltërsinë e shpirtit pjesë të artit të tij poetik. Këto përbëjnë atë dhimshuri dhe ngrohtësi që i bën të dashura për lexuesin vargjet e tij. Ai shkruan me dashuri për njerëzit, ai jep dashurinë e tij në poezi si në jetë, sepse duke dhënë dashuri njeriu ndjehet mirë, poeti ndjehet i plotë. Duke dhënë dashuri bëhesh pjesë e vetë dashurisë...Vijon

VEPRAT E MAL BERISHËS SHTYLLA TË VETËDIJES HISTORIKE

Librat e Mal Berishës “Shqiptarët, Lisa mbi truallin Ilir”, (2007); “Shqiptarët, Europeanët më të lashtë dhe më të rinj” (2008); “Amerikani Charles Telford Erickson, Një jetë kushtuar Shqipërisë” tre volume, (2012), “Herman Bernstein, Ambasadori U.S në Shqipëri, 1930-1933” (dhjetor 2014), “Realitetet Shqiptaro – Britanike” (2015) janë studime të mirëfillta. Këto studime mund të konsiderohen plotësisht si vepra të plota e të munguara që merren edhe me vetëdijen historike. Për këta studime ky koncept ka shërbyer si një pikë nisjeje gjatë gjithë kërkimit të autorit. Duke punuar si Diplomati dhe kërkues për gati dy a tre dekada, duket qartë se studiuesi ka kuptuar mirë se çfarë është një vetëdije historike dhe si mund të përdoret në leximin e historisë, dhe si pasojë me këto libra ai ka propozuar një plan për kërkimin shkencor të ardhshëm në të cilën ka detajuar apriori për të studiuar dhe zhvilluar metoda për zhvillimin e një ndërgjegjeje historike tek të gjithë. Kjo kuptohet të jetë shumë më e vështirë, sesa është dedikuar dhe prituri dhe për më shumë arsye nga sa është menduar fillimisht. Në vend të kësaj duket qartë se është zbuluar se duhet të kërkonte më tej dhe të shpjegonte më shumë për vetë nocionin e vetëdijes historike.

Pse vetëdije historike?

Nga një perspektivë e këtyre studimeve, koncepti ka pasur një pozicion qendror në didaktikën e historisë dhe leximin e historisë, jo thjesht si teori, por si angazhim intelektual në rrjedhën e saj, duke gjetur figurat historike me të cilat bëhet dhe shkruhet vetë historia e vërtetë në dobi të historisë sonë të munguar e të retushuar nga politikat. Kjo mund të jetë dhe një arsye më shumë që përmes studimit të historisë,

të gjithë të supozohet se duhet të zhvillojnë vetëdijen e tyre historike. Mbi këto metoda, angazhime, hulumtime, kërkime dhe shtjellime diskursive të domosdoshme historike ka pasur gjithashtu vetvetiu prej kohësh edhe një rritje të kërkimeve ndërkombëtare, veçanërisht nga Mbretëria e Bashkuar, SH.B.A. dhe Kanada, që përdorin hershëm konceptin në fjalë. Ndërsa “Shqiptarët, Lisa mbi truallin Ilir”, është një studim i plotë i artikujve të botuar në revistën National Geographic Magazine të fokusuar mbi Shqipërinë dhe shqiptarët në një hark kohor prej mëse 100 vjet, “Shqiptarët, Europeanët më të lashtë dhe më të rinj” një paraqitje diskursive dhe piktoreske e dramës së pandërprerë njerëzore, shpresave, arritjeve, dështimeve dhe konflikteve të popujve shumëgjuhësh të kontinentit të vjetër, ku fokusi i diskursit mbetet Europa e sotme, me institucionet e saj që ruajnë paqen dhe më tej vendi historik dhe bashkëkohor i shqiptarëve në kontinentin e tyre, “Amerikani Charles Telford Erickson, Një jetë kushtuar Shqipërisë” në të tre volumet mbetet një vepër mjaft interesante jo thjesht rreth jetës dhe veprës së amerikanit Charles Telford, por dhe lidhjeve dhe marrëdhënieve duale me dhe për Shqipërinë dhe shqiptarët, “Herman Bernstein, Ambasadori U.S në Shqipëri, 1930-1933” jep detaje mbi marrëdhëniet e ngushta mes hebrenjve, shqiptarëve dhe Qeverisë së Shteteve të Bashkuara, dhe “Realitetet Shqiptaro – Britanike” një gërshetim diskursiv i mjaft situatave dhe momenteve të rrëndësishme historike mes dy popujve dhe shteteve. Në tërë këtë diskurs narrativ dhe shkencor e para që bie në sy është vetëdija historike. Edhe pse vetëdija historike në një farë mase është bërë një koncept gjithnjë e më qendror në didaktikën e historisë,

përdorimi tek mjaft autorë, kërkues, studiues dhe autorë kapet me vështirësi dhe koncepti perceptohet nga studiuesit si i paqartë dhe kompleks. Kjo e bën kërkimin teorik në konceptin e vetëdijes historike shumë të rrëndësishëm duke marrë parasysh këto vepra studimore të Mal Berishës. Për më tepër, tek këto libra ndalet didaktika e historisë si një disiplinë akademike, ku kuptojmë mes leximit të tyre se ajo është një fenomen mjaft i rrëndësishëm dhe pasqyrimet e kohëve të fundit, po aq dhe shumica e kërkimeve të autorit në këtë fushë janë të frymëzuara nga kërkime në fusha të tjera të mirëfillta, të cilat rezultojnë në një pasuri, por edhe në lidhje me metodologjitë dhe konceptet e tjera të përdorura më parë. Kjo është shumë e kuptueshme dhe e ndjeshme në lidhje me vetë konceptin e vetëdijes historike. Është përdorur jo vetëm në kërkime, por edhe në mjaft aspekte të ngjashme e të lexueshme të psikologjisë, filozofisë, letërsisë, sociologjisë, studimeve fetare, dhe madje dhe shkencave politike, ku autori nuk referon si domosdoshmëri, por analizon, zhvillon dhe detajon deri në përsosmëri.

Fusha dhe shtrirjet e studimeve

Meqenëse qëllimi i studimeve të Mal Berishës, është i gjerë, rezultatet e tij janë mjaft të detajuara në qasjen dimensionale dhe diskursive të shtrirjes në kohë, hapësirë dhe vend. Studimi i tij në tërë ndërrmarjen hulumtuese duhet të konsiderohet para së gjithash si një përpjekje për të arritur një kuptim teorik të zgjeruar dhe të thelluar

të konceptit të vetëdijes historike dhe bazave të saj teorike të supozuara dhe një specifikimi, se si koncepti mund të lidhet me manifestimet e tij, zhvillimin dhe mënyrën se si mund të zbatohet në praktikë. Këto çështje, siç tregojnë studimet e Mal Berishës, janë komplekse dhe si rezultat, pozicionet teorike të përshkruara nuk kërkojnë konfirmim empirik, pasi ai e ka të detajuar në brendësi të gjetjeve të tij efikase. Analiza për këtë qëllim është mjaft e përcaktuar dhe ka për qëllim kryesisht të ilustrojë një nga shumë qasjet e mundshme të hulumtimit duke përdorur kornizën dhe kuptimin e vetëdijes historike që është zhvilluar në brendësi të narrativit. Qasja ontologjike në këto studime etiketohet më së miri edhe si fenomenologjike. Në kontekstin e këtyre librave, autor përdor fenomenologjinë kryesisht si një teori që ilustron kategoritë themelore ontologjike, jo si një qasje metodologjike për të bërë thjesht përshkrim dhe shpjegim, por dhe njëkohësisht e në një mënyrë të datejtuar diskursive shkencë. Si një qasje metodologjike autori në vend të kësaj përdor atë që ndoshta mund të quhet më së miri hermetikë... Vijnë

KUR RILEXON NDRYSHE DHE THELLËSISHT HALIL ALIDEMËN

Në librin „Mr. Halil Halidema: Jeta dhe veprimtaria“, Prof. Dr. Hysen Matoshi sfidon si njohuritë e përcjella si të kufizuara për patriotin Alidema, ashtu edhe shtjellimet e prura si të niveleve të përbashkëta të studiuesve të qasjes narrative, memoriale dhe monografike në lidhje me si kanë rrjedhur ngjarjet jetike, se si kanë ndodhur dhe ndodhin ndryshimet e konfigurimeve shoqërore rreth jetës dhe veprimtarisë së personalitetit të marë në konsideratë, veçanërisht për kronologjinë e përmbledhur të të dhënave për jetën dhe veprimtarinë e Halil Alidemës si dhe receptimin e kësaj veprimtarie.

Nga ky këndvështrim, shënjimi i kërkit dhe hulumtimit rigrupon që në marsin e 15-të të vitit 1936, kur në Pozhoran të Komunës së sotme të Vitisë lindi pinjoli që do të njihej më tej me emrin e madh e të respektuar, Halil Alidema. Duke vepruar kështu, autori tregon se sa i përzgjedhur është elitari në tërësinë e tij të ekzistencës dhe të njohjes aktive në vitet që pasojnë më pas, duke u ndalur kronologjikisht në sekuencën e fundit kohore që përkon me 15 marsin e vitit 2016 që është një datë në nderim të 80-vjetorit të lindjes ku me këtë rast në Prishtinë u organizua një akademi solemne.

Matoshi më shumë nga ambicia profesionale, sesa nga ajo që ai e ka diktuar të mangët, ka vendosur faza të mirëfillta për një axhendë për të njohur veprimtarinë atdhetare të Halil Alidemës, këtij pinjoli të një familjeje

atdhetare për të ardhur në ballë të fakteve dhe faktorëve që qasen me kundërshtimin e robërisë dhe burgosjet nga pushtuesi, propagandën jugosllave kundër Halil Alidemës, përfshirjen e tij në raportin e organizatës Amnesty International në vitin 1982, kalavari i familjes Alidema, jetëshkrim i shkurtër i bashkëshortes së tij, Teuta Kryeziu – Alidema, e mbi të gjitha duke e përcaktuar mes fakteve si një kundërshtar të madh të robërisë.

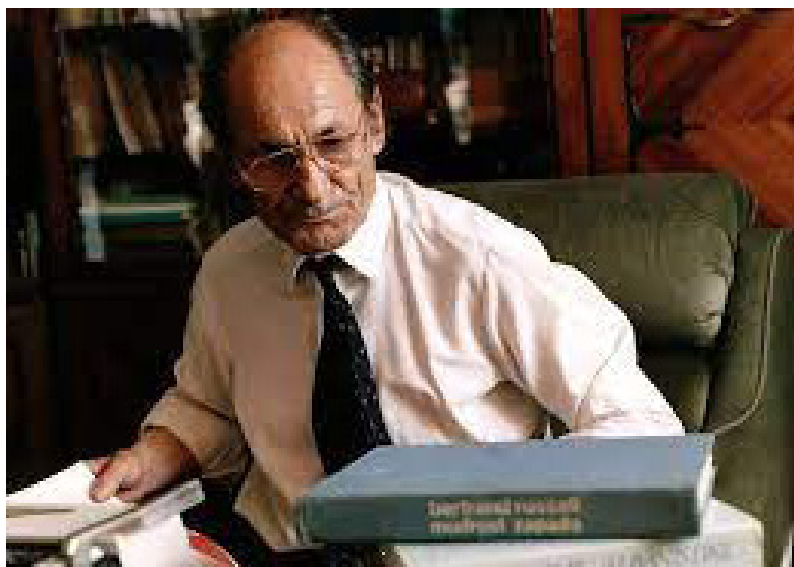
Në këtë mënyrë, Matoshi, qartëson dhe sfidon sfidon aftësitë e kufizuara të informacionit të të tjerëve, atë të mëparshëm dhe të koklavitur dhe studion si studiues i formuar faktet dhe të dhënat të cilat janë investuar në statusin sa real aq dhe mitik dhe shoqëror të lëvizjes dhe veprimtarisë disaplanëshe të Halil Alidemës. Në këtë pikë Alidema del mbështetës i të burgosurve politikë, dhe në ballë të alternativave politike, ku mësojmë se „rënia e monizmit politik nuk ishte përfundim i robërisë, por ishte fundi i mashtimeve, që LKJ i bënte në emër të vetë shqiptarëve, të cilët kinse i përkisnin vullnetarisht dhe ishin pjesë e kësaj strukture“.

Autori qartëson ata, të cilët, në fokusin e tyre në kolektiv kërkonin me heshtje apo dhe me angazhim mobilizim për ndryshim jashtë të rregulltës së një procesi politik, shpesh neglizhonin rolin e rëndësishëm të

aktivizmit institucional prapa skenave. Ndërsa lexojmë „Një zë ndryshe në skenën politike shqiptare“ në tërësinë e saj është e nevojshme të vlerësojmë autorin, argumenti i plotë, ku gjysma e parë e librit përmban kapitujt më konsekuentë deri tani. Në rolin e tij si miti i lëvizjes patriotike, Alidema vihet në rolin thelbësor tek programi unik i politikës shqiptare: „Filozofia politike e Halil Alidemës, e projektuar në programin e Partisë së Unitetit Kombëtar Shqiptar, ka si emërues të përbashkët bashkimin e potencialit kombëtar për të ndërtuar një të ardhme kombëtare të përbashkët, të bazuar mbi synimet historike për të ruajtur njësinë kombëtare dhe në vullnetin politik, për ta jetësuar atë në suaza të një shteti të përbashkët shqiptar.“ Në këtë histori, autori ka prurë nëvëmendjen e lexuesit se Alidema me idetë dhe aktivitetin e tij politik, patriotik dhe angazhues, ishte në gjendje të nxjerrë në pah heronjtë e panjohur të të drejtave të dhëna e të përcaktuara në dëshirat dhe

dashuritë e zjarra patriotike, duke përfshirë një listë të gjatë të të tjerëve kontributet e të cilëve janë harruar nën hijen e aktivistëve bazë dhe udhëheqësve të lëvizjes si Iljaz Halimi, Idajet Beqiri, Luan Hajdaraga, Moikom Zeqo, Nasi Bozheku, Milaim Kadriu, Daut Maloku, Luftër Xhuveli, Muhamet Mehmeti, Xhemil Frashëri dhe plotë 29 nënshkrues të deklaratës së tryezës së rumbullakët të partive dhe asociacioneve politike të mbledhur më 23 dhe 24 nëntor 1992.

Një vend të rrëndësishëm në këtë monografi zë edhe vepra letrare e Halil Alidemës, e cila pasohet në një kapitull më vete, që paraprihet nga ai në fushën e diplomacisë, si publicist dhe polemist, si mësues, si kontributor historiografik e që pasohet nga receptimi i veprës dhe veprimtarisë, si dhe në një mbyllje të këndshme ai është vendosur në sytë e bashkëkohësve. Të një rëndësie të veçantë janë fjalët e Prof Dr Sabile Keçmezi-Basha dhe të Dr Memli Krasniqit.

A DO TË JENË TË DETYRUESHME PASAPORTAT E VAKSINAVE?

Shumica e kanë mirëpritur idenë si mënyra më e mirë për të filluar përsëri udhëtimet. Greqia dhe Izraeli tashmë kanë certifikatat dixhitale të vaksinave dhe Greqia dhe Qiproja planifikojnë të pranojnë ato nga Izraeli me certifikata jeshile Covid. Islanda gjithashtu planifikon të pranojë certifikata dixhitale të vaksinave nga ato në vendet e BE-së dhe Shengenit, por tashmë do të pranojë ata që mund të provojnë se kanë antitrupa me një test antigjeni. Qipro gjithashtu ka thënë se do të lejojë britanikët të hyjnë nga 1 maj nëse ata mund të provojnë se janë vaksinuar. Sidoqoftë, ata nuk kanë thënë se është e detyrueshme. Nëse Britania e Madhe është në listën e saj të gjelbër, kjo do t'ju lejojë të futni me prova gjithashtu të një testi negativ Covid-19. Certifikata e Gjelbër Dixhitale e BE - nëse miratohet - do ta bëjë më të lehtë për udhëtimin

për shtetasit anëtarë të BE, por aktualisht nuk përmendet nëse shtetasit e vendeve të treta, të tilla si Britanikët, do të lejohen të përdorin një sistem të ngjashëm. Përdorimi i vendet mund të jenë duke shqyrtuar pasaportat e vaksinave, kjo nuk do të thotë se ata planifikojnë ta bëjnë vaksinën një kërkesë për udhëtime, megjithatë. Kritikët argumentojnë se një pasaportë shëndetësore do të shkelë liritë civile dhe do të kufizojë ata që kanë refuzuar një vaksinë. Të tjerë kanë shprehur shqetësime rreth privatësisë së të dhënave dhe mbrojtjes së informacionit personal të udhëtarëve. Një petition që i kërkon qeverisë të mos hapë skemën ka tërhequr më shumë se 86,000 nënshkrime. Ndërsa qeveria e Mbretërisë së Bashkuar ka sugjeruar që pasaporta nuk do të ishte e detyrueshme, vendet e tjera ende mund të vendosin ta bëjnë atë një kërkesë hyrje - kufizimin e udhëtimit

për ata që vlerësojnë një rrezik transmetimi. Sidoqoftë, Mbretëria e Bashkuar mund të jetë në një avantazh pasi garon përpara Evropës kontinentale - dhe pjesën më të madhe të botës - me shpërndarjen e vaksinave.

Provat e British Airways VeriFLY

British Airways është kompania e parë ajrore në Mbretërinë e Bashkuar që provon një 'pasaportë' shëndetësore të udhëtimit e cila ruan rezultatet e testit të koronavirusit dhe provat e vaksinimit. Një aplikacion që po testohet quhet VeriFLY dhe kontrollon informacionin shëndetësor të pasagjerit përkundrejt kërkesave të hyrjes në destinacion dhe kthen një mesazh 'dështoi' ose 'kalo'. Ajo u prezantua në linjat transatlantike të BA në 4 Shkurt dhe për pasagjerët në të gjitha fluturimet ndërkombëtare

përbrenda Mbretërisë së Bashkuar nga 15 Shkurt. Po provohet gjithashtu nga American Airlines. Sidoqoftë, BA këmbëngul që përdorimi i aplikacionit nuk është i detyrueshëm. Krahas kësaj, British Airways do t'u kërkojë gjithashtu klientëve që udhëtojnë në Indi të provojnë sistemin e tyre në 'Manage my Booking'. Këtyre udhëtarëve do t'u jepet mundësia të ngarkojnë një rezultat negativ të testit Covid-19 dhe çdo dokumentacion tjetër përkatës. Më pas do të kontrollohet nga BA për të siguruar që klienti të ketë gjithçka që u nevojitet për t'u lejuar hyrja në Indi, përpara se t'i lejojë ata të kontrollohen në internet. Ky provë do të shtrihet në javët e ardhshme për të përfshirë destinacione të mëtejshme dhe linja ajrore shpreson se kjo do të jetë gjithashtu së shpejti në dispozicion në aplikacion, jo vetëm në faqen e saj të internetit.

KUR FITOJNË DIKTATURAT

Nga Gazmend Cufaj

Të bësh detyrën që të takon dhe të kërkosh ndryshimin është një detyrë sublime. Këtë bëra unë dhe mjaft të tjerë që nuk i durojnë diktaturat dhe diktatorët. Unë me grupseksionin tim dhe me familjen time kërkua ligjërisht me votë të lirë ndryshim, por nëse nuk arriti të bëhet fitore, kjo është një arsye më shumë që na bën më të angazhuar e jo të humbur, se të humbur edhe kur fitojnë janë diktatorët, ata kanë jetën më të shëmtuar dhe fitoren më të humbur. Unë nuk dua të përsëris, por dua të kujtoj se diktaturat janë mbrojtur kështu, me marifete lirie, me mashtrime, me gllabërime pushtetesh, me gaz dhe me tela me gjemba, por kanë patur një fund të hidhur. Edhe kjo diktaturë do të ketë fund të hidhur si të gjitha diktaturat, edhe pse tashmë duartrokitet dhe kërkon të festojë një

fitore mjaft qesharake, kur dihet se i kishte të gjitha pushtetet në duart e tij. PD-ja e Lulzim Bashës është rritur, është kthyer në forcë mjaft besuese. Tashmë kjo është fakt. Kjo është fitorja më e madhe, fitorja e një partie të fortë opozitare dhe premtuese në pak kohë për rezultate të larta. Unë jam dhe do të mbetem me PD dhe me alternativën e saj më të mirë Europiane. Ndoshta ishte zhgënjyese dhe e trishtuar për shumë e shumë shqiptarë, por humbja sigurisht ishte dhe mbetet e hidhur edhe për demokratët. Problemet, faktet, diskutimet, arsyet pse ndodhi mbeten të shumta dhe përgjithësisht të njohura me thelb dhe me padiskutim. Mbetem i respektuar duke falenderuar familjen time demokrate, anëtarët, miqtë dhe kandidatët e aktivistët për fushatën cilësore ku unë dhe vëllai im ishim nga afër e ndaj duhet shprehur mirënjohja për votuesit tanë

besnikë e të shumtë. Por tashti është edhe momenti i përgjegjësisë, qartësisë dhe i urtësisë. Roli i mëtejshëm i Partisë Demokratike është kyç për demokracinë

e ligjshmërinë si dhe për perspektivën europiane të vendit. Ashtu si dhe nevoja për të filluar konceptimin e një projekti të ri besimi e shprese.

BIG BOSS SERVICES
(UK) LTD
BUILDING CONTRACTORS

Instagram: [big_boss_services_uk_ltd](#)
Twitter: [@BigBossServices](#)
Facebook: [BigBossServicesUkLtd](#)

OUR SERVICES INCLUDE:

Guttering	PVC Windows	Plastering
Painting	Loft Conversion	Carpentry
Decorating	Extensions	Roofing
Power Clean	Kitchen Fitting	Brickwork
Scaffolding	Bathroom Fitting	Tiling

Tel: 020 8591 9198

Mobile: 07747 143 704 / 07883 029 474

Email: bigboss.services@yahoo.co.uk

website: www.bigboss-service.webs.com

UTR: 7168616298

CRN: 8344897

VAT NR: 215642524

Shesim apartamente në Durrës, Tiranë dhe ne zonën e plazhit deri tek Mali i Robit

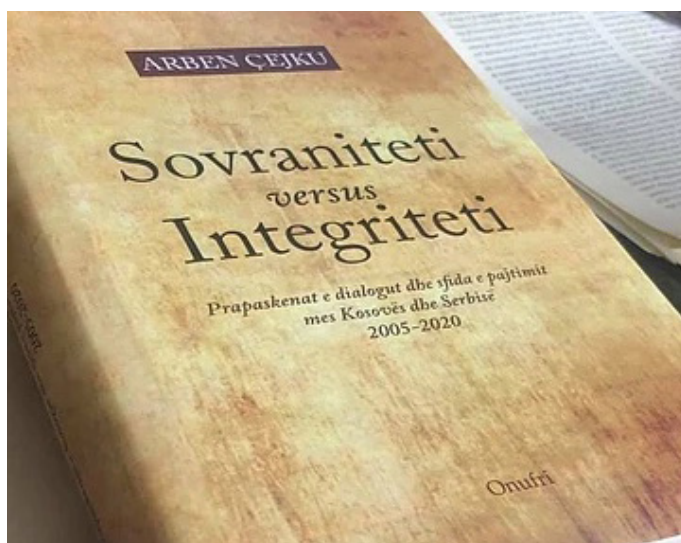
Kontakt: 07883029474 dhe 00355685309800

PËRTEJ DIALOGUT TEK TERMINOLOGJITË E EKZISTENCËS

Arben Çejku:
„Sovraniteti versus
Integriteti: Prapaskenat
e dialogut dhe sfida e
pajtit mes Kosovës
dhe Serbisë 2005-2020“

Në „Sovraniteti versus Integriteti“, Arben Çejku ofron një histori të gjatë të krijimit dhe riprodhimit të ideve të negociatave midis Kosovës dhe Serbisë për të kuptuar ndikimin e ideve dhe praktikave të referuara të sotme rajonale dhe globale. Ndërsa kjo është një llogari e shkruar mirë, duke u bazuar në lexime dhe njohuri të gjera dhe duke ofruar normativat treguesë, autori mbetet i bindur nga paraqitja e dëshmi të librit dhe korniza e tij teorike që mbikëqyr nuancat e historisë shoqërore dhe kulturore të rajonit, si dhe specifikat e Kosovës dhe Serbisë në aktualitetin e sotëm, si dhe një arsye më shumë e më diplomatike në tërësinë e dialogut midis Kosovës dhe Serbisë. Që nga Çlirimi i Kosovës nga NATO, kur u bë një domosdoshmëri ndërhyrja ushtarake dhe e përvokueshme për të ndaluar genocidin e shqiptarëve nga Serbia, Kosova, si dhe rajoni kanë tërhequr vëmendje të shtuar politike dhe një axhendë të politikës së re të dominuar nga mendime dhe propozime të ndryshme, 'duke u niveluar', të cilat synojnë të korrigjojë moskuptimet dhe keqinterpretimet, përtej një llogjike të vjetër, njëpalëshe, diktuese dhe në anën tjetër të palëve që kërkojnë mbajtjen zvarë të një procesi paqësor në Ballkan. Në librin e tij dhe në mjaft shkrime të qasura nga autori me kohë „Sovraniteti

versus Integriteti“, Arben Çejku kërkon të përcaktojë rrugën më adekuate dhe sjedh dhe mbledh prova të fuqishme diplomatike dhe akademike mbi krijimin dhe riprodhimin e ndarjes në ide për dialogun e rëndësishëm midis Kosovës dhe Serbisë,

si qëllim gjetjen më të lehtë e më të realizueshme të procesit të drejtë të sovranitetit dhe integritetit në tërësinë ligjore të ekzistencës. Çejku fillon duke sugjeruar se bashkëjetesa në terminologjinë e ekzistencës së përcaktuar nga konventat ndërkombëtare midis Kosovës dhe Serbisë ka gjeneruar vetëm një ndjenjë të fshehur në fuqinë e mbajtës nën diktat dhe të asimilit të përkatësisë kulturore, duke reflektuar një kohë të gjatë të sundimit të centralizuar dhe të kontrolluar nga Serbia, që në kohën në ish-Jugosllavi dhe, së fundmi, fuqinë hegjemoniste të Serbisë në tërë potencialin e saj të njohur e të argumentuar. Ndërgjegja e tillë është e brishtë dhe gjithmonë dytësore ndaj formave të tjera të identifikimit. Problemi i parë është përcaktimi se ku

është pozicioni real historik dhe aktual i Kosovës. Çejku zgjedh një rajon në dobi të linjës ku me sytë e kujtesës e sjell qartë ish-Jugosllavinë e viteve '90, dhe ku duket qartë që Kosova është e para njësi federative, që kërkojë mëvetësinë dhe ndarjen

nga familja e madhe sllave dhe pavarësinë nga Serbia. Trajtimet e tilla si „Shpërbërja e Jugosllavisë nisi me Kosovën më 1989 dhe mbaroi me Kosovën më 1999. Por procesi i pavarësisë të Kosovës zgjati më shumë sesa parashikohej në fi llim. Periudha nga viti 1989 – 1999 ishte dekada e betejës për lirinë; nga viti 2000 – 2008 ishte periudha e gjatë e përpjekjeve për pavarësi nga Serbia dhe UNMIK-u. Periudha në vazhdim, 2008 – 2018 mund të konsiderohet si dekada e parë e konsolidimit të sovranitetit dhe shtetit të pavarur të Kosovës. Faza e re, 2018 – 2028, duket se do të shënojë përmbylljen e kapitullit të armiqësisë me Serbinë, njohjen e plotë ndërkombëtare, anëtarësimin në OKB dhe NATO si dhe afrimin me perspektivën

e integritetit në Bashkimin Europian. Shekulli XXI ka nisur mbarë për Kosovën, pavarësisht vështirësive, problemeve, sakrifi cave dhe plagëve që trashëgon nga e kaluara“, nuk diskutohen. Çejku, për shembull, bën një analizë të fortë për çështjet e tilla dhe i qas ato si një vijë thelbësore brenda koncepteve dhe praktikave për identitetin e veçantë kulturor të Kosovës, ku faktori ndikues dhe pro serb nuk është shumë i interesuar në saktësimin e mbivendosjeve dhe ndryshimin e identiteteve në qasjet e tyre didakte dhe të bazuara shkencore. Përtej kësaj, shumica e pjesës së ndjeshme të rrëfimit të Çejkut mund të lexohet si një shkëlqim tipologjik i parrahur më parë dhe që funksionon si një teori dhe praktikë mbi rajonalizmin e tërbuar dhe idiosinkratik të disa autorëve, siç paraqitet në disa libra që e nisën dhe e përcaktuan mes ideve dhe mideve të tyre si një territor fjalësh dhe luftë idesh. Duket qartë fakti që trajton Çejku se „që nga viti 2008, Kosova ka bërë përpjekje për të zbatuar zotimet e saj ndaj „Paketës Ahtisaari“ dhe marrëveshjeve të nënshkruara me perëndimin. Kushtetuta dhe institucionet e saj reflektojnë këtë, mjafton të marrim parasysh, një nga elementët e saj“; që sipas autorit „10 vendet e rezervuara parlamentare për pakicën serbe e 10 të tjera për pakicën jo-serbe, në një Kuvend që ka vetëm 120 deputetë.“ Përpos kësaj sipas autorit „Jemi dëshmitarë të faktit që, në shumicën e rasteve, vota serbe në vendimet e këtij parlamenti apo në qëndrueshmërinë e qeverive, ka qenë përcaktuese“... Vijon

A DO TË HAPIN UDHËTIMET PASAPORTAT E VAKSINAVE COVID-19?

Gjeni se si do të funksionojë prova e imunitetit dhe cilat vende, linjat ajrore dhe kompanitë e pushimeve janë tashmë në bord

Pasaportat e vaksinave që u mundësojnë njerëzve që kanë pasur goditje koronavirusesh të udhëtojnë jashtë vendit po konsiderohen nga qeveria e Mbretërisë së Bashkuar dhe në të gjithë globin. BE ka bërë plane për shpërndarjen e Certifikatave të Gjellbërta Dixhitale në verë, në varësi të miratimit të Parlamentit Evropian dhe vendeve anëtare të BE. Këto certifikata propozojnë të lejojnë lirinë e lëvizjes në të gjithë BE-në nëse jeni vaksinuar kundër Covid-19, jeni shëruar nga sëmundja ose jeni testuar negativisht. Qeveria e Mbretërisë së Bashkuar po konsideron futjen e një sistemi ndërkombëtar - të ngjashëm me kartonin e etheve të

verdha, i cili kërkohet për të hyrë në vende të tilla si Brazili dhe Uganda. Qipro sapo ka njoftuar se do të lejojë turistë të vaksinuar britanikë nga 1 maj nëse ata mund ta provojnë atë, pa nevojën e karantinës ose testimit. Sidoqoftë, pushimet jashtë vendit janë të ndaluara më shpejt deri më 17 maj dhe qeveria jonë ende nuk do të thotë nëse apo si do të jemi në gjendje të provojmë se jemi inokuluar. Aktualisht udhëtarëve në Mbretërinë e Bashkuar që kthehen nga vendet me rrezik të lartë u kërkohet të paguajnë 1,750 £ për karantinë në një hotel. Ata që kapen duke gënjyer për lëvizjet e tyre mund të përballen me një gjobë prej 10,000 £ ose 10 vjet burg. Shpresohet që pasaporta e vaksinës të lejojë njerëzit që kanë marrë kërcitjet e tyre të udhëtojnë lirshëm pa nevojën e karantinës. Tani nuk dihet se si do të funksiononte pasaporta

dixhitale ose certifikata për goditjen Covid-19 në MB. Komisioni Evropian megjithatë ka propozuar se si mund të funksionojë Certifikata e Gjellbër Dixhitale. Propozimi përqendrohet në shtetasit e BE-së dhe ata që banojnë dhe punojnë në BE. Sidoqoftë thuhet se ata që 'qëndrojnë' në BE që mbajnë një Certifikatë të Gjellbër Dixhitale duhet gjithashtu të përjashtohen nga kufizimet e lëvizjes së lirë. Kjo mund të thotë që njerëzit në MB mund të udhëtojnë në BE për vizita dhe pushime duke përdorur Green Pass - por kjo është ende e paqartë. Certifikata do të ruhet në celularin tuaj, ose mund të kërkoni një version letre, por të dy do të shfaqin një kod QR. Ky kod do të përmbajë të gjithë informacionin thelbësor (të tilla si rezultatet e testit dhe certifikatat e vaksinës) si dhe një vulë dixhitale dhe një çelës të sigurt. Kur skanohet, personi që kontrollon kodin

do të njoftohet nëse është autentik dhe është lëshuar nga një organ i vlefshëm lëshues - siç është spitali ose qendra e provave. Është e rëndësishme të theksohet se Komisioni Evropian thotë se kur kodi juaj kontrollohet përmes hyrjes së ndërtuar posaçërisht, asnjë e dhënë personale nuk do të kalojë përmes kësaj. Për më tepër, të dhënat tuaja nuk mund të ruhen në vendet që vizitoni. Të dhënat që ekspozohen ose ndahen ka qenë një arsye kryesore për njerëzit që kundërshtojnë pasaportat e vaksinave. Lexoni më shumë në planet e Certifikatës së Gjellbër Dixhitale të BE-së. Vendet e tjera ose linjat ajrore mund të jenë të kënaqur me një certifikatë ose letër nga mjeku juaj, për sa kohë që përmban të gjitha informacionet thelbësore.

A DO TË MË DUHET NJË VAKSINË E KORONAVIRUSIT PËR TË FLUTURUAR OSE UDHËTUAR NË 2021?

Qantas dhe Saga kanë thënë që inokulimi COVID-19 do të jetë i detyrueshëm kur fluturimet dhe pushimet të rinisin, me linjat e tjera ajrore dhe destinacionet që mund të ndjekin shembullin.

Vaksinimi masiv kundër koronavirusit është duke u zhvilluar në MB, duke rritur shpresat që pushuesit britanikë do të jenë në gjendje të udhëtojnë këtë vit pa nevojën e karantinës. Në fakt, qeveria qipriote ka përshkruar tashmë planet për të lejuar britanikë të inokuluar dhe ata që testohen negativisht për Covid në vend nga maji pa kufizime. Turqia gjithashtu do të mirëpresë Britanikët pa prova të vaksinimit këtë verë, por do të kërkojnë teste negative PCR. Për më tepër, BE ka njoftuar planet për të prezantuar një Certifikatë Dixhitale të Gjellbër, e cila nuk do të kërkojë që një person të vaksinohet. Për të përdorur këtë sistem, ose duhet të vaksinoheni, të tregoni se keni testuar negativisht, ose të tregoni se jeni shëruar më parë nga Covid-19 për të udhëtuar lirshëm në të gjithë BE-në. Sidoqoftë, nuk është e qartë nëse kjo do të jetë në dispozicion për shtetasit e vendeve të treta jashtë BE - të tilla si Britanikët. Ka ende disa pyetje në lidhje me përhapjen e vaksinave, të cilave duhet t'u jepet përgjigje. Pasi të dihet më shumë për efektin e vaksinave në transmetim dhe efikasitetin e tyre kundër varianteve të reja, qeveria e Mbretërisë së Bashkuar thotë se mund të kërkojë të prezantojë një sistem për të lejuar ata që janë vaksinuar

të udhëtojnë më lirshëm në rrjetin ndërkombëtar.

A ndalojnë vaksinat e koronavirusit transmetimin e virusit?

Deri më tani, një studim i kryer mbi punonjësit e kujdesit shëndetësor në Spitalin Addenbrookes në Kembrixh ka treguar se një dozë e vetme e vaksinës Pfizer mund të ngadalësojë përhapjen e koronavirusit. Një studim tjetër mbi efikasitetin e vaksinës Oxford - AstraZeneca nga studiuesit në Universitetin e Oksfordit thotë se të dhënat 'sugjerojnë që vakcina mund të ketë efekt të konsiderueshëm në transmetimin e virusit'. Kjo sepse zvogëlon numrin e individëve të infektuar në popullatë. Ky studim nuk është botuar ende zyrtarisht. Kjo sjell shpresë se vaksinat do të kenë një efekt në transmetimin, por studime të mëtejshme do të duhet të kryhen para se të jemi të sigurt se një udhëtar i vaksinuar nuk mund të kalojë virusin. Kjo veçanërisht do të ndikonte negativisht tek njerëzit në vendet ku përdorimi i vaksinave është më i ngadaltë. Qeveria e Mbretërisë së Bashkuar gjithashtu nuk dëshiron një sistem të pasaportave të vaksinave për të disavantazhuar njerëzit të cilëve akoma nuk u është ofruar vakcina, kështu që kjo nuk ka gjasa të shpallet shpejt. Gjithashtu aktualisht nuk dihet se si do të funksiononte pasaporta dixhitale ose certifikata dhe ideja ka kritikët e saj. Lexoni më shumë rreth pasaportave të vaksinave. Tani për tani,

testimi mbetet kyç, ashtu si edhe masat paraprake të tilla si maskat e fytyrës.

A do të jenë vaksinat thelbësore për udhëtime në të ardhmen?

Nëse vakcina ndihmon në ndalimin e përhapjes së koronavirusit, duket se me siguri disa vende do ta bëjnë atë të detyrueshëm për hyrje, por jo të gjitha. Siç u përmend më lart, sistemi i BE-së për shembull, propozon të pranojë teste negative dhe prova të infeksionit të mëparshëm dhe shërim nga koronavirusi. Disa kompani ajrore dhe ndërmarrjet e lundrimit mund të lejojnë kalimin tek ata me vaksinë. Saga tashmë ka thënë se do t'u kërkojë klientëve në pushimet dhe lundrimet e saj të bëjnë vaksinimin. Do të ofrojë rimbursime për ata që nuk janë të vaksinuar. Qantas ka thënë gjithashtu që pasagjerët mund të udhëtojnë me të vetëm nëse kanë bërë vaksinën kur ajo të rifillojë fluturimet ndërkombëtare. P&O Cruises thotë se kërkon që Britanikët të vaksinohen për t'u lejuar në bordin e udhëtimeve të reja të itinerarit në MB. Këto janë lundrime të reja për pushime që nuk do të ngjiten askund. Në vend të kësaj, anijet do të lundrojnë në bregdetin britanik në kërkim të një vendi me diell për të ankoruar. Për një periudhë, ka të ngjarë të shohim një përzierje të linjave ajrore dhe destinacioneve që kërkojnë ose teste ose vakcina, pasi kjo e fundit bëhet më e disponueshme.

A do të kërkojnë linja ajrore vaksinimin për të

hipur në një fluturim?

Ka të ngjarë që disa, po. Linja ajrore Australiane Qantas, për shembull, tashmë ka thënë se do të ndryshojë termat dhe kushtet e saj për ta bërë këtë një kërkesë për të gjithë pasagjerët ndërkombëtarë. Sidoqoftë, disa transportues evropianë me rrugë të shkurtër kanë thënë se nuk ka gjasa të fusin masa të ngjashme. Ryanair, easyJet dhe Aer Lingus nuk do të futin vaksinat e detyrueshme për pasagjerët, është raportuar, me Aer Lingus që në vend të kësaj kërkon thirrje për testim të shpejtë. Sidoqoftë, nëse vendet evropiane prezantojnë një kërkesë për t'u vaksinuar, linjave ajrore mund t'u kërkojë të kontrollojnë të drejtën e udhëtarëve për të hyrë para se të hipin në aeroplan. Kjo tashmë ka ndodhur në vitin 2020 me testimin. Për disa vende, linjave ajrore u është kërkuar të kontrollojnë nëse një pasagjer ka bërë testin e kërkuar, para se të hipte në bord.

A do të kërkojnë vaksinim linjat e lundrimit dhe kompanitë e pushimeve?

Saga është kompania e parë e madhe e pushimeve që njofton se do të kërkojë që të gjithë klientët në pushime dhe lundrime të jenë vaksinuar. Ajo e ka marrë vendimin pas një studimi të klientit që tregoi se klientët me shumicë dërrmuese mbështesnin politikën. Pasagjerët gjithashtu do të duhet të bëjnë një... (vijon në faqen 23)

(vijon nga faqja 22)

...test COVID në terminalin e nisjes. Linjat e lundrimit Celebrity dhe Royal Caribbean na thanë: 'Vizitorët duhet të sigurohen se janë të aftë nga ana mjekësore dhe fizikisht për udhëtime ... në shumë raste rekomandohen inokulime, por në disa rrethana, ato kërkohen.' Kjo nuk është përfundimtare, por sugjeron që vaksinat e detyrueshme të jenë e mundshme. Lundrimet që janë rifilluar tashmë kanë insistuar që pasagjerët të bëjnë një provë para se të hipin dhe një herë në bord.

Kontrolle të vaksinave në kufij

Disa vende tashmë refuzojnë hyrjen tek njerëzit që nuk mund të provojnë se janë vaksinuar për ethe të verdhë, për shembull, kështu që ne mund të shohim kufizime të ngjashme për njerëzit që nuk kanë pasur goditje të virusit koronavirus. Kryeministri Australian Scott Morrison tashmë ka thënë që goditja do të jetë 'aq e detyrueshme sa mund ta bëni' për Australianët, kështu që është e mundshme që vizitorët në Australi do të duhet të provojnë se janë

vaksinuar në të ardhmen. Nëse vaksinat e detyrueshme futen në destinacionin tuaj, detajet duhet të renditen në faqen e internetit të Zyrës së Jashtme, të Komonuelthit dhe Zhvillimit (FCDO). Nuk dihet ende nëse prodhimi i një rezultati negativ të testit për koronavirusin pas mbërritjes do të konsiderohet i mjaftueshëm për udhëtarët që nuk mund ose nuk do të bëjnë një vaksinim COVID-19.

A mund të shkoj me pushime nëse nuk kam bërë vaksinë?

Qeveria po synon t'u ofrojë të gjithë të rriturve dozën e parë të vaksinës deri në fillim të qershorit, kështu që ne mund të jemi në vjeshtë, në kohën kur të gjithëve u ofrohet doza e dytë. Pra, çfarë do të thotë kjo për pushimet verore? Dhe çfarë nëse vendosni kundër inokulimit? Disa vende kanë thënë tashmë se ata do të lejojnë që rezultatet negative të provës të tregohen si një alternativë ndaj provës së inokulimit - Turqia është një nga ato vende. Qipro do të lejojë Britaninë e vaksinuar pa nevojë për provë ose karantinë nga maji. Sidoqoftë,

qeveria qipriote nuk ka thënë se është e detyrueshme. Nëse Britania e Madhe është në listën e saj të gjelbër, kjo do t'ju lejojë të futni me prova gjithashtu të një testi negativ Covid-19. BE shpreson të lëshojë Certifikatat e Gjelbërta Dixhitale deri në verë për të hapur udhëtimet. Sidoqoftë, është e paqartë nëse kjo do të ndihmojë vetëm shtetasit anëtarë të BE-së, ose nëse shtetasit e vendeve të treta, siç janë Britanikët gjithashtu do të jenë në gjendje t'i përdorin këta për të udhëtuar atje. Islanda gjithashtu planifikon të pranojë certifikata dixhitale të vaksinave nga ato në vendet e BE-së dhe Shengenit, por tashmë do të pranojë ata që mund të provojnë se kanë antitropa me një test antigjeni. Vendet e tjera mund të marrin një qëndrim më të fortë dhe disa mund të ndryshojnë politikat e tyre më vonë për të lejuar vetëm turistë të vaksinuar. Derisa vendet të marrin këto vendime të prera, nuk ka garanci se ku do të jeni në gjendje të udhëtoni pa u vaksinuar.

Vaksinat dhe sigurimi i udhëtimit

Asnjë politikë e sigurimit të udhëtimit nuk mbulon dislinimin për të udhëtuar, kështu që nëse vaksinat bëhen të detyrueshme në destinacionin tuaj, nuk do të jeni në gjendje të kërkoni kostot e anulimit të pushimeve tuaja nëse vendosni të mos shkoni. Refuzimi i një vaksine mund të ndikojë gjithashtu në mbulesën tuaj të urgjencës mjekësore. Policat e sigurimit të udhëtimit ndonjëherë përmbajnë përjashtime në lidhje me vaksinimet. Kjo do të thotë që nëse vizitoni një vend pa marrë inokulimet e rekomanduara nga NHS, për shembull, nuk mund të mbuloheni nëse përfundoni të merrni një sëmundje nga e cila vaksina do të kishte mbrojtur. Për sa jemi në dijeni, asnjë përjashtim i ngjashëm në lidhje me vaksinën e koronavirusit nuk është shtuar ende në politikat e sigurimit të udhëtimit. Por është diçka që mund ta shohim në javët dhe muajt e ardhshëm, pasi shumë sigurues udhëtimesh tani përfshijnë mbulesë për kapjen e koronavirusit gjatë pushimeve.

DAILY FRESH HALAL MEAT AND FRUIT

HILAL FOOD CENTRE

International Food Centre

318-324 Kilburn High Road,
London, NW6 2QN
020 7372 1059

VEAL
SPECIAL
OFFER

